
Jalostusentavoiteohjelma Pyreneittenmastiffi

Voimassaoloaika 1.1.2022-31.12.2026

Hyväksytty Pyreneittenmastiffit ry:n kevätkokouksessa 27.6.2020

Hyväksytty SKL:n jalostustieteellisessä toimikunnassa 19.10.2021

1 YHTEENVETO	2
2 RODUN TAUSTA	3
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	5
4. Rodun nykytilanne	6
4.1 Populaation rakenne ja jalostuspohja	6
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos	6
4.1.2 Jalostuspohja	8
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa	14
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta	14
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	14
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	15
4.2.2 Jakautuminen näyttely-/käyttö-/tms.-linjoihin	15
4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus	15
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	15
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet	24
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen	26
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta.	27
4.3 Terveys ja lisääntyminen	28
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat	28
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat	37
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	43
4.3.4 Lisääntyminen	45
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	45
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	45
4.4 Ulkomuoto	46
4.4.1 Rotumääritelmä	46
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset	50
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	50
4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista	51
5. Yhteenveto aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutumisesta	51
5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso	51
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen	52
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	53
6.1. Jalostuksen tavoitteet	53
6.2. SUOSITUKSET JALOSTUSKOIRILLE JA YHDISTELMILLE	53

6.3. ROTUJÄRJESTÖN TOIMENPITEET	54
6.4. UHAT JA MAHDOLLISUUDET SEKÄ VARAUTUMINEN ONGELMIIN	54
6.5. TOIMINTASUUNNITELMA JA TAVOITEOHJELMAN SEURANTA	56
7. LÄHTEET	56
8. Liitteet	57

1 YHTEENVETO

Tärkeysjärjestyksessä Pyreneittenmastiffit ry:n tavoitteet rodun kehittämisessä ovat: geenipohjan laajentaminen, tasapainoisen luonteen ja käyttöominaisuuksien säilyttäminen, terveys ja ulkomuoto. Jalostuksemme tavoitteena on vartioivan käyttäytymisen omaava sosiaalinen, hyvähermoinen ja yhteiskuntakelpoinen koira, jonka alkuperäiset käyttöominaisuudet pyritään ylläpitämään. Tämä tavoiteohjelma toimii samalla myös rotumme esittelynä; siihen on kerätty kattavasti tietoa rodusta, sen historiasta, käyttäytymisestä, terveydestä, ulkomuodosta ja kehityskohteista.

Pyreneittenmastiffi on rohkea, valpas sekä perhettään ja eläinlaumaansa kohtaan uskollinen ja luotettava vahtikoira. Se on itsenäinen, rauhallinen ja harkitsevainen luonteeltaan. Koiralla on hyvä muisti ja se oppii asiat nopeasti. Rotumme luonteesta voisi sanoa, että se on hyvä silloin kun koira vahtii ja hoitaa sille annetun tehtävän tunnollisesti, mutta käyttäytyy oman alueensa ulkopuolella kuin mikä tahansa hyväkäytöksinen koira. Perheen parissa elävä koira on jo pienenä pentuna sosiaalistettava hyvin ihmisiin ja totutettava ympäristön tapahtumiin. Eläinvahdiksi aiottu pentu sitoutetaan ensisijaisesti eläimiinsä. Rotu ei vartioimiskäyttäytymisensä vuoksi sovellu kerros- tai rivitalolähiöön, vaan tarvitsee aidatun eläinlauman tai alueen vartioitavakseen maaseudulla. Suomessa kokemukset eläinten vahteina työskentelevistä koirista ja pihavahdeista ovat erittäin hyviä.

Pyreneittenmastiffi on lukumääräisesti pieni rotu Suomessa. Monimuotoisuuden ja jalostuspohjan laajuuden turvaamiseksi erisukuisten tuontikoirien hankkiminen on tällä hetkellä välttämätöntä ja Suomessa jo olevia yksilöitä tulisi ottaa käyttöön monipuolisemmin ja tasaisemmin.

Lonkkakuvatuista koirista puolet on terveitä (A- ja B-lonkkaisia). Kuvattujen koirien määrän tulisi nousta vähintään 50 %:n koirakannastamme rodun yleisen lonkkaterveydenparantamiseksi ja työkykyisyyden ylläpitämiseksi. Kyynärnivelterveys on 72 %. Rotumme lisääntymiskäyttäytyminen on luonnollista ja nartut ovat yleensä tyyniä ja rauhallisia emiä. Uusi terveystarkastus koirien omistajille on alkanut vuonna 2020 ja sen avulla keräämme tietoa rotumme terveydestä, luonteesta ja käyttäytymisestä.

Pyreneittenmastiffin tyypilliset rotupiirteet ovat selväpiirteinen maski päässä, harmaan, mustan tai ruskean sävyiset merkit rungossa, vahvaluustoisuus, suorakaiteen muotoisuus sekä suuri koko.

Ulkomuodollisesti tärkeitä haasteita ja tavoitteita ovat riittävän koon ja rungon mittasuhteiden säilyttäminen, lantion oikea kaltevuus, joka vaikuttaa siihen, että koira kantaa häntäänsä tyypillisesti selkälinjan jatkeena. Rodunomainen turkki, jossa päällyskarva on karkeaa, josta lika varisee kuivuessaan pois. Alusvilla kasvaa talvella runsaaksi. Rakenteeltaan koira ei saa olla liian raskas, koska sen on kyettävä tarvittaessa nopeaan liikkumiseen. Rento, joustava ja maatavoittava ravi on rodunomainen liikkumistapa, pää ja häntä selkälinjan jatkeena. Näyttelyissä ja jalostustarkastuksissa käynti on hieman laskenut viime vuosina, mutta arviot koiristamme ovat olleet varsin hyviä.

Jalostukseen suositellaan käytettäväksi koiria, jotka ovat 24 kk, käyttöominaisuuksiltaan hyviä ja joilla on riittävän hyvät terveystulokset. Yhdistelmien sukusiitosasteeksi suositellaan ale 3,125 %, koska kaikki viime vuosien yhdistelmät alittavat 6,25 %, viidellä polvella laskettuna. Pyreneittenmastiffi on erittäin pienestä kannasta elvytetty, joten erisukuisuuden kasvattaminen parantaa rodun selviämismahdollisuuksia tulevaisuudessa. Sukukatokertoimeksi suositellaan vähintään 0,90 neljän polven sukutaulussa. Näyttelytuloksia tulee olla kolme eri tuomareilta vähintään arvosanalla erittäin hyvä. Vaihtoehtona on jalostustarkastus. Pentueen rekisteröinnin ehtona ovat PEVISA-määräyksemme: vanhempien lonkkien on oltava A-D-astetta ja kyynärniveliltään 0–2. Ulkomaisilla koirilla on poikkeuslupa kahteen pentueeseen, mikäli kuvaustuloksia ei ole. Koirakohtainen jälkeläisrajoitus on 30 pentua/koira sen elinaikana rotumme geneettisen monimuotoisuuden takaamiseksi. Pentue, jossa raja ylittyy, rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan.

2 RODUN TAUSTA

Pyreneittenmastiffi on hyvin vanha espanjalainen rotu, joka polveutuu molossityyppisistä koirista, joita foinikialaiset toivat mukanaan Espanjaan kauppamatkoillaan n. 300 e.Kr. Kirjoitettua tietoa rodusta löytyy jo 1300-luvulta, jolloin Aragonian kuninkaalla Ramino I El Monjellalla oli muutamia mustavalkeita koiria, joita kutsuttiin pyreneittenmastiffeiksi. Espanjassa kehittyi rinnan kaksi rotua,

Kuvan lähde Rafael Malo Alcrudo

pyreneittenmastiffi ja espanjanmastiffi, joiden tehtävänä oli vartioida karjalaumoja ja aateliston linnoja. Pyreneittenmastiffi toimi vuosisatojen ajan aragonialaisten lammaslaumojen vartijana suojellen niitä susilta ja karhuilta. Pyreneittenmastiffien vartioidessa laumaa paimensivat paimenkoirat.

Pyreneittenmastiffit ja pyreneittenkoirat olivat samaa heterogeenista rotua aina vuoteen 1659, jolloin Espanjalle kuulunut Pyreneitten vuoriston pohjoisosa luovutettiin Ranskalle. Ranskalaiset ryhtyivät

jalostamaan pyreneittenkoiraa hovikoiraksi ja ylhäisön lemmikiksi. Espanjan puolella pyreneittenmastiffia pidettiin edelleen työkoirana, jonka ulkoisia ominaisuuksia ei niinkään jalostettu, vaan työkoiran ominaisuudet ratkaisivat. Pyreneittenmastiffit toimivat arvostettuina laumanvartijoina 1900-luvun alkupuolelle saakka. Mutta kun sudet metsästettiin sukupuuttoon vuoristoalueilla ja sisällissodan ankeat ajat koittivat, rotu katosi lähes kokonaan.

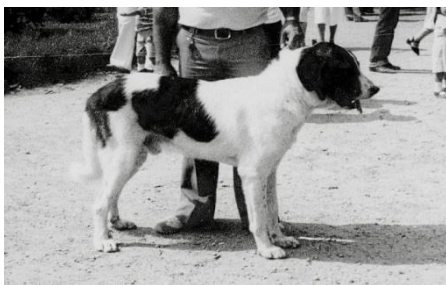

Kuvan lähde Rafael Malo Alcrudo

Työ rodun pelastamiseksi käynnistyi 1970-luvulla, kun espanjalaiset Daniel Llorensin, Pere Fontin, Jose Masipin ja Rafael Malo Alcrudo ryhtyivät kokoamaan jäljellä olevia yksilöitä. Suureksi avuksi osoittautuivat vanhat ihmiset, jotka tunsivat koiratyypin ajalta ennen Espanjan sisällissotaa 1936–1939. Rodun elvytys aloitettiin noin 70 koiralla, joista kaikki eivät suinkaan edustaneet toivottua tyyppiä, mutta olivat tärkeitä riittävän geenipohjan luomiseksi. Alussa Espanjan pyreneittenmastiffien rotujärjestön, Club del Mastin del Pirineo de España, päätehtävänä oli huolehtia ja pelastaa ne muutamat hyvät rodun edustajat, jotka vielä tekivät töitä Espanjan vuoristossa. Järjestön seuraavana tehtävänä oli laatia järkevä suunnitelma rodun kasvatustyölle ja rodun kohtuulliselle leviämislle. Pyreneittenmastiffi vahvisti alussa asemiaan

Aragoniassa, rodun alkuperäisessä ympäristössä, ja vähitellen myös muualla Espanjassa. Muutaman vuoden jälkeen kiinnostus rotuun heräsi myös ulkomailla. Ensimmäisenä oli Ruotsi ja pian tämän jälkeen Suomi. Suomessa ensimmäinen pentue syntyi vuonna 1987. Samana vuonna Suomeen perustettiin kerho tukemaan pyreneittenmastiffien asemaa Suomen koirakannassa. Nykyisin rotua tavataan myös mm. Norjassa, Tanskassa, Iso-Britanniassa, Virossa, Saksassa, Italiassa, Puolassa, Japanissa, Meksikossa, Australiassa ja USA:ssa. Näiden maiden populaatio vaihtelee muutamasta kymmenestä koirasta USA:n 100 pentuun vuodessa.

Yksi rodun kantakeneleistä on Rafael Malo Alcrudon Tajadera Del Tio Roy -kennel (myöhemmin tekstissä lyhennettynä TTR). Rafaelin koirista tulivat myös ensimmäiset Suomeen tuodut yksilöt

Kuvan lähde Rafael Malo Alcrudo

1980-luvun puolivälissä. Jo näinkin aikaisessa vaiheessa rodulle oli jalostunut pidempi karva ja massiivisempi, molossimaisempi ulkonäkö. Tunnistettavaksi piirteeksi oli noussut myös selvärajainen, tumma väritys koko pään alueella. TTR:n kennelistä on tuotu Suomeen useita jalostukseen käytettyjä yksilöitä: Leon TTR, Corona TTR, Tontorron TTR, Isidoro-Celso TTR, El-Saso TTR ja Toronto TTR. Näiden lisäksi monen koiran sukutaulusta löytyvät myös koirat Ebusus de Almallutx ja Cabezudo de Cantalobos. Suurin osa Suomen pyreneittenmastiffikannasta on lähtöisin edellä mainittujen

koirien suvuista ja lähes kaikkien koirien suvusta löytyy jokin näistä nimistä. Useimmat tuolloin syntyneet pentueet olivat tuontikoirien jälkeläisiä.

Muualta 90-luvulla tuotuja koiria ovat esimerkiksi Norjassa kasvatettu Quo Vadis de Watnom, joka tuotiin Suomeen 1992. Pentueita urokselle kertyi 9, joista jälkeläisiä 85 kappaletta. Cabezudo de

Cabezudo de Cantalobos, Anja Niirasen arkisto

Cantalobos, yksi Suomen kantakoirista, tuotiin Suomeen 1991. Cabezudolle kertyi jälkeläisiä 10 pentueen verran pitäen sisällään 33 pentua. Cabezudo jätti jälkeläisiinsä vahvasti omaa tyyppiään, joka on sittemmin jatkunut seuraaville sukupolville. Nykyisin Suomen ja Espanjan pyreneittenmastiffit alkavat erota ulkomuodollisesti toisistaan. Suomessa on nähtävillä korkeampia ja hiukan kevytluustoisempia yksilöitä, joilla on liioittelemattomammat piirteet. Vastaavasti rodun kotimaassa on nähtävillä luustokkaampia, matalampia ja huomattavasti raskaamman vaikutelman antavia koiria. Suomalaisten koirien turkki

on hieman karkeampaa ja koirilla on vähemmän ylimääräistä nahkaa päässä ja rungossa kuin espanjalaisilla yksilöillä. Alkuperämaassa Espanjassa rodun kantakirjat ovat edelleen auki suunnitellulle rotuun otolle, jota kautta on mahdollista saada geneettistä vaihtelua muuten hyvin pienikantaiseen rotuun.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Pyreneittenmastiffikerho ry perustettiin vuonna 1987 ja se toimi rotua harrastavana kerhona Bullmastiffit ja mastiffit ry:n alaisuudessa. Rotua harrastavan yhdistyksen statuksen kerho sai 5.12.2000 ja nimi muuttui muotoon Pyreneittenmastiffit ry vuonna 2005.

Yhdistyksen tavoite on tehdä rotua tunnetuksi järjestämällä koulutustilaisuuksia, rotuesittelyjä ja -messuja, huolehtimalla ulkomuototuomareiden koulutuksesta sekä kannustaa jäseniään koirineen monenlaisiin aktiviteetteihin. Pyreneittenmastiffeja toimiikin esimerkiksi Kennelliiton kaverikoirina, vanhusten seuralaisina ja työkäytössä maataloilla. Jalostustoimikunta toimii hallituksen alaisuudessa ja sen tehtävänä on julkaista terveystilastot ja järjestää jalostustarkastuksia.

Pyreneittenmastiffit ry:n historiassa suurin muutos tapahtui vuonna 2015, jolloin Suomen Kennelliitto hyväksyi Pyreneittenmastiffit ry:n rotujärjestöanomuksen. Perustamisvuonna jäseniä oli 275. Rotujärjestön hallitus koostuu puheenjohtajasta ja sääntöjen mukaisesti 4–6 jäsenestä. Tärkeä tiedostuskanava on pyreneittenmastiffit.fi -sivusto ja Facebookin yhteisöseinä. Näille alustoille kootaan tiedotteita jalostustarkastuksista, jäsenkokouksista, tuomarikoulutuksista, luennoista ja muista tulevista tapahtumista. Jäsenilleen Pyreneittenmastiffit ry julkaisee Pystiffi-lehteä, joka ilmestyy 4 kertaa vuodessa.

Jalostuksen ohjaamisesta vastaa jalostustoimikunta yhteistyössä hallituksen kanssa. Jalostustoimikunta käsittelee jalostuskyselyt, antaa jalostusneuvoja ja kerää terveystietoa. Jalostustoimikunta noudattaa toiminnassaan Suomen Kennelliiton ja Pyreneittenmastiffit ry:n sääntöjä ja määräyksiä.

Pyreneittenmastiffit ry:n kevätkokous valitsee jalostustoimikunnan 3 vuoden toiminta-ajaksi ja jalostustoimikunta toimii yhteistyössä pentuvälittäjän kanssa. Jalostustoimikunta koostuu neljästä

jäsenestä (puheenjohtaja, jalostusneuvoja, kasvattaja, jäsen), joista puheenjohtajan valitsee jalostustoimikunta itse. Yhdistyksen pentuvälityksessä on käytössä kaksi eri listaa, toinen PEVISA-ehdot täyttävälle yhdistelmille ja toinen sekä PEVISAn että JTO:n täyttävälle yhdistelmille. Yhdistyksen jäsenkasvattajat voivat ilmoittaa pentueita näille listoille pentuvälittäjän kautta. Pentuvälitykseen ilmoitettu pentue poistetaan listalta, kun pentue täyttää 6 kk, mikäli kasvattaja ei ole tätä ennen pyytänyt pentueen poistoa.

Tiedottaminen jäsenistölle tapahtuu pääasiassa 4 kertaa vuodessa ilmestyvän joko painetun tai sähköisen lehden välityksellä. Lehdessä on julkaistu kattavasti mm. terveys- ja näyttelytuloksia. Pyreneittenmastiffit ry ylläpitää nettisivuja osoitteessa <http://www.pyreneittenmastiffit.fi>. Nettisivuilla on julkaistu yhdistyksen toimihenkilöluettelot, jalostusentavoiteohjelma, PEVISA-ehdot, osa erikoisnäyttelytuloksista ja muuta ajankohtaista tietoa. Facebookissa on Pyreneittenmastiffit ry:n yhteisöseinä. Vuonna 2020 on luotu Pystiffi-portaali, jonne on tarkoitus koota mm. Pystiffi-lehden arkistoa sekä myöhemmin myös muuta materiaalia rodusta. Näiden lisäksi yhdistys voi tarvittaessa tiedottaa jäseniään sähköpostitse massapostiohjelmalla.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1 POPULAATION RAKENNE JA JALOSTUSPOHJA

Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2–3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempina useammalle kuin 20–50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4–6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä. (MMT Katariina Mäki 5.8.2013, www.kennelliitto.fi)

4.1.1 POPULAATION RAKENNE JA SUKUSIITOS

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär-parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettynä eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleeleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Haitat alkavat näkyä, kun sukusiitosaste ylittää 10 %

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on sukutaulukpaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaulutiedoissa ole esivanhempia tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa, jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan. (MMT Katariina Mäki 5.8.2013 päivitetty 13.1.2016 www.kennelliitto.fi)

Taulukko 1. Vuositolasto – rekisteröinnit 2004–2019

Vuositolasto - rekisteröinnit																
	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Pennut (kotimaiset)	60	106	93	98	113	94	112	116	128	109	93	149	89	91	91	93
Tuonnit	9	4	4	2		3	3	7	3	7	8	3	3	5	3	12
Rekisteröinnit yht.	69	110	97	100	113	97	115	123	131	116	101	152	92	96	94	105
Pentueet	10	15	16	13	20	18	18	22	22	16	16	23	13	16	15	12
Pentuekoko	6,0	7,1	5,8	7,5	5,6	5,2	6,2	5,3	5,8	6,8	5,8	6,5	6,8	5,7	6,1	7,8
Kasvattajat	9	13	15	12	17	12	16	15	18	10	13	17	11	14	12	9
Jalostukseen käytetyt eri urokset																
- kaikki	8	12	11	9	17	12	15	15	16	11	12	16	11	11	10	9
- kotimaiset	6	9	8	6	15	8	14	10	13	8	6	10	3	6	3	5
- tuonnit	2	1	2	3	2	3	1	5	3	3	6	6	8	5	7	4
- ulkomaiset	0	2	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 8 kk	3 v 4 kk	4 v 4 kk	4 v 10 kk	3 v 9 kk	3 v 9 kk	3 v 5 kk	2 v 7 kk	3 v 6 kk	3 v 7 kk	4 v 6 kk	4 v 1 kk	3 v 9 kk	3 v 8 kk	5 v 3 kk	3 v 10 kk
Jalostukseen käytetyt eri nartut																
- kaikki	10	15	16	13	20	17	18	21	22	13	16	22	13	16	15	12
- kotimaiset	7	14	15	13	18	15	16	19	18	12	13	21	11	13	13	12
- tuonnit	3	1	1		2	2	2	2	4	1	3	1	2	3	2	
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 5 kk	3 v 9 kk	2 v 11 kk	3 v 3 kk	3 v 6 kk	3 v 11 kk	2 v 9 kk	3 v 5 kk	2 v 11 kk	3 v 9 kk	3 v 3 kk	2 v 10 kk	3 v 5 kk	4 v	2 v 11 kk	4 v
Isoidsat	17	18	18	16	28	22	19	25	24	19	23	22	17	19	19	15
Isoaidit	18	21	21	19	29	25	23	29	26	19	23	22	20	21	20	16
Sukusiitosprosentti	4,01%	4,50%	5,15%	5,63%	4,72%	5,30%	5,53%	5,29%	8,04%	5,12%	6,94%	6,85%	5,62%	4,39%	6,91%	3,45%

Rekisteröinnit: Vuosina 2004–2019 on rekisteröity 1635 pyreneittenmastiffia eli n 102 pentua/vuosi. Rekisteröinneissä on suurempaa vuosittaista vaihtelua, kuin useamman vuoden keskiarvossa, eli rekisteröinnit pysyvät suunnilleen samalla tasolla koko ajan, noin sadassa pennussa. Tuonteja oli vuosina 2004–2019 76 kpl eli 4,75 kpl/ vuosi. Tuonneissa nähdään sama kuin rekisteröinneissä yleensä, vuosittainen vaihtelu on suurempaa kuin useamman vuoden keskiarvossa. Joinain vuosina on tuotu jopa 12 kpl, kun taas joinain ei yhtään. Urosten keskimääräinen jalostusikä on 3 vuotta ja 8 kuukautta. Narttujen keskimääräinen jalostusikä on 3 vuotta ja 6 kuukautta. Pyreneittenmastiffeilla Pevisan luustokuvausten ikäraja on 18 kk, jonka takia alle 18 kuukauden ikäisiä koiria ei voi käyttää jalostukseen. Lisäksi lisääntyneet selkäkuvaukset nostavat jalostusikää kahteen vuoteen, mikä koiralta halutaan lausuttaa spondyloosi. Narttujen keski-ässä on 5 vuotta, joissa keskimääräinen jalostusikä ikä on alle kolme vuotta. Yhtään alle 2 vuoden keski-ikää ei ajanjakson tilastossa ole. Jalostuskäytön keski-iat ovat molemmilla sukupuolilla kohtuullisen hyvällä tasolla keski-arvallisesti. Yksittäisissä uroksissa on nähtävissä alle 2 vuoden aloitettua jälkeläiskäyttöä, joka ei ole suositeltavaa. Sukusiitosasteen keskiarvo kaikilta vuosilta on 5,5 %. Tilastosta on nähtävissä, että sukusiitosaste vuoden 2010 jälkeen on hieman laskusuuntainen. Pienessä rodussa sukusiitos saattaa vuositason nousta yhtäkkisesti, johtuen esimerkiksi pienestä pentuemäärästä ja näihin käytettyjen vanhempien korkeista sukusiitoksista. *Sukusiitosaste on muilla kuin kotimaisillaroduilla laskettu puutteellisen sukupolvitiedon mukaan, joten se on aliarvio todellisesta tilanteesta.* Pyreneittenmastiffien sukusiitosaste Espanjan tilastojen mukaan kasvaa reilusti ylitettäessä 7 polvea, johtuen kantakoirien matalasta määrästä. Taulukossa keskiarvona esiintyvä 5,5 % on alle Kennelliiton suositteleman 6,25 %. Koska sukulaistuminen nousee jyrkästi myöhemmissä polvissa, on rodun säilyvyyden kannalta pyrittävä pitämään yhdistelmien sukusiitosprosentit mahdollisimman matalina. Yhdistys suosittelee jatkossa yhdistelmien 5 polven sukusiitoksen olevan korkeintaan 3,125 %. Lisäksi sukukatokertoimen suositus neljälle polvelle on 0,9.

4.1.2 JALOSTUSPOHJA

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä, keskenään eri sukuista koiraa. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Laskelmat tehdään sukupolvea kohden

Kun tehollista kokoa arvioidaan jalostuskoirien lukumäärästä tai rekisteriaineistojen sukutauluista, laskelmat tehdään aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla kolmesta neljään ja

käyttökoirilla viisi vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enintään neljä kertaa tänä aikana jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä.

Jalostuskoirien lukumäärän perusteella laskettu tehollinen koko on aina yliarvio, koska kaava olettaa, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. Parempi tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen, mutta tämä kaava toimii vain suljetulle populaatiolle ja aineistolle, jossa sukupuut ovat hyvin pitkiä. Tehollista kokoa voidaan arvioida myös rodun koirista otettujen dna-näytteiden avulla.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä käytettävää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentakaavaa on hieman muokattu, jotta se huomioisi paremmin jalostuskoirien epätasaiset jälkeläismäärät ja keskinäisen sukulaisuuden. Jalostustietojärjestelmässä käytetään kaavaa $Ne = 4 \cdot Nu \cdot Nn / (2 \cdot Nu + Nn)$, jossa

Nu on neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusurosten ja

Nn neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusnarttujen lukumäärä.

Paras tapa säilyttää perinnöllistä vaihtelua ja estää perinnöllisten sairauksien kasaantuminen on välttää yksittäisen yksilön runsasta jalostuskäyttöä

Eräs suositus jalostuseläinten minimimäärästä on 25 lisääntyvää urosta ja 50 narttua, jotka eivät ole keskenään läheistä sukua, eli joilla ei ole yhteisiä sukulaisia kolmen tai neljän sukupolven etäisyydellä. Tämä vastaa tehollista kokoa 67. Nykytiedon mukaan tehollisen koon tulisi lyhyellä aikavälillä olla vähintään 100 ja pitkällä aikavälillä paljon tätä isompi, jopa tuhat yksilöä, jotta sukulaistumisesta johtuva sukusiitos ei rappeuttaisi sitä. Useimmilla koiraroduilla tähän pitkän aikavälin tavoitteeseen ei päästä, joten tulevaisuudessa tarvitaan ennen pitkää risteytyksiä. Jos rodun tehollinen koko on alle 50, rotu on kriittisessä tilassa, jossa geenimuotoja häviää niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta.

Paras tapa pitää tehollinen koko mahdollisimman suurena on käyttää rodun koiria ja sukulinjoja jalostukseen mahdollisimman laajasti ja huolehtia, että koirien jälkeläismäärät pysyvät tasaisina. Toisaalta suurimmalla osalla roduistamme on kantoja myös ulkomailla, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahamme ”uutta verta”. Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan. (MMT Katariina Mäki 31.10.2013, päivitetty 14.1.2016, www.kennelliitto.fi)

Taulukko 2. Jalostuspohja per sukupolvi

Vuositilasto - jalostuspohja																
	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Per vuosi																
- pentueet	10	15	16	13	20	18	18	22	22	16	16	23	13	16	15	12
- jalostukseen käytetyt eri urokset	8	12	11	9	17	12	15	15	16	11	12	16	11	11	10	9
- jalostukseen käytetyt eri nartut	10	15	16	13	20	17	18	21	22	13	16	22	13	16	15	12
- isät/emät	0,80	0,80	0,69	0,69	0,85	0,71	0,83	0,71	0,73	0,85	0,75	0,73	0,85	0,69	0,67	0,75
- tehollinen populaatio	12 (60%)	18 (60%)	19 (59%)	15 (58%)	25 (62%)	20 (56%)	22 (61%)	25 (57%)	26 (59%)	16 (50%)	19 (59%)	26 (57%)	16 (62%)	19 (59%)	17 (57%)	14 (58%)
- uroksista käytetty jalostukseen	6%	2%	2%	16%	13%	7%	8%	15%	7%	19%	24%	13%	21%	14%	13%	21%
- nartuista käytetty jalostukseen	5%	2%	18%	8%	26%	12%	24%	21%	19%	19%	25%	22%	30%	21%	17%	25%
Per sukupolvi (4 vuotta)																
- pentueet	54	64	67	69	78	80	78	76	77	68	68	67	56	51	43	38
- jalostukseen käytetyt eri urokset	32	43	40	39	40	39	41	40	40	34	35	33	25	25	24	24
- jalostukseen käytetyt eri nartut	44	50	57	58	57	60	61	59	58	46	49	51	43	38	36	31
- isät/emät	0,73	0,86	0,70	0,67	0,70	0,65	0,67	0,68	0,69	0,74	0,71	0,65	0,58	0,66	0,67	0,77
- tehollinen populaatio	52 (48%)	63 (49%)	67 (50%)	67 (49%)	67 (43%)	68 (42%)	70 (45%)	68 (45%)	67 (44%)	55 (40%)	58 (43%)	58 (43%)	46 (41%)	43 (42%)	41 (48%)	38 (50%)
- uroksista käytetty jalostukseen	7%	9%	10%	11%	11%	9%	12%	16%	15%	18%	17%	15%	17%	16%	17%	18%
- nartuista käytetty jalostukseen	8%	13%	16%	18%	22%	20%	21%	21%	21%	24%	24%	22%	23%	23%	22%	26%

Tehollisen populaatiokoon keskiarvo koko taulukon haun ajalta 2004–2019 on 58. Vuodesta 2010 taaksepäin mentäessä laskee tehollinen populaatiokoko sitä enemmän, mitä vanhempiin vuosiin mennään. Vuoden 2010 jälkeen tehollinen populaatio on suurimmaksi osaksi ollut yli 65, joista suurin osa pysyy tehollisen koon 67 kohdalla. Osittain tämä on jopa ylitetty, korkeimman lukeman ollessa taulukossa 70. Tehollista populaatiota tulee tarkkailla. Tarkastelujaksolla isät/emät -suhde on pysynyt liki samanlaisena, mutta suhdetta tulisi saada nostettua niin, että uroksia ja narttuja käytettäisiin yhtä paljon jalostukseen. Nyt uroksia on koko tarkastelujakson käytetty 1/3 vähemmän, kuin saman aikavälin narttuja. Koko tarkastelujakson aikana eri uroksia on käytetty jalostukseen 12,5 % syntyneistä uroksista (per vuosi). Nartuissa luku on 18,4 % (per vuosi). Eri koirien käyttöä jalostukseen tulee edelleen tavoitteellisesti lisätä. Uusintayhdistelmiä ei tulisi tehdä ollenkaan.

Taulukko 3. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 urosta. Taulukko on vuosilta 2010–2019. Ajanjakson pennuista 50 % tuottamaan on tarvittu 16 eri urosta.

Jalostusurokset									
Uros	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä		
	Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja	
1 TARAN MASKIN JUNIOR NAVARRO s.2010	7	53	5,15 %	5 %	12	79	7	53	
2 MASTINERO FUN OF SNOW s.2010	7	47	4,57 %	10 %	9	83	7	47	
3 CHOCOLATE CUBANO CABAÑA DE OTAULA s.2012	7	44	4,28 %	14 %	9	55	7	44	
4 IIRISMAAN THEODOR s.2010	5	41	3,98 %	18 %	11	58	5	41	
5 KORVENKEHTO HIDALGO s.2008	5	38	3,69 %	22 %	9	49	5	38	
6 MASTINERO AVE CAESAR s.2006	5	31	3,01 %	25 %	5	40	5	31	
7 MONTY DE MORALET s. 2010	4	31	3,01 %	28 %	3	18	4	31	
8 NOGALES NAVARRO CABANA DE OTAULA s.2007	5	29	2,82 %	31 %	24	153	6	33	
9 BINDLESTIFFS B'MARVELOUS s.2011	5	29	2,82 %	33 %	3	10	5	29	
10 TARAN MASKIN JODOCUS s.2010	4	28	2,72 %	36 %	7	60	4	28	
11 LAGRAN PERLA LEVANTADO s. 2013	2	28	2,72 %	39 %	7	35	2	28	
12 MASTINERO MAXIM s.2013	4	26	2,53 %	41 %	3	24	4	26	
13 PYRRELANDIAN GORGEIOUS GLADIATOR s.2016	3	25	2,43 %	44 %	0	0	4	32	
14 IIRISMAAN SUPERNOVA s.2009	4	25	2,43 %	46 %	0	0	4	25	
15 KENDYSKYE EH HEH HEE s.2016	2	24	2,33 %	48 %	0	0	3	38	
16 KUMPULAMMEN ELMERI s.2010	3	21	2,04 %	51 %	5	23	3	21	
17 MASTINERO DUNCAN s.2008	4	19	1,85 %	52 %	4	11	4	19	
18 OJINEGRA'S FELIPE GONZALES s.2008	3	18	1,75 %	54 %	13	83	3	18	
19 SEIKUNMAAN PRINCIPE ALONSO s.2009	4	18	1,75 %	56 %	3	7	4	18	
20 GRAND MATADOR WESLEY s.2011	2	17	1,65 %	58 %	5	52	2	17	

Käytetyimpien urosten listalta ei ole havaittavissa varsinaisesti eri linjaisia koiria. Suurin osa koirista on samojen espanjalaisten koirien jälkeläisiä, joilla eri sukuisia koiria omissa suvuissaan on hyvin vähän. Loppuosa on suomalaisia koiria, joiden sukutauluissa myös esiintyy samoja espanjalaisia yksilöitä.

Taulukko 4. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 narttua. Taulukko on vuosilta 2010–2019.

Jalostusnartut								
		Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
	Narttu	Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	BEIBIBREEBEVERLY s. 2012	3	37	3,60 %	12	87	3	37
2	TARAN MASKIN MARILYN MONROE s.2013	3	25	2,43 %	3	6	3	25
3	LAGRAN PERLA EXQUISITO s.2009	3	25	2,43 %	9	44	3	25
4	ROPELIKORVAN ALISA s.2015	2	24	2,33 %	0	0	3	38
5	GRAND MATADOR NUNA NICOLETTA s.2009	2	23	2,24 %	4	47	2	23
6	ZARMON DE CELLY BETTY s.2009	3	22	2,14 %	8	53	3	22
7	TARAN MASKIN ISO-VAALEE s. 2009	2	21	2,04 %	1	6	2	21
8	IIRISMAAN TOSCANA s.2010	2	19	1,85 %	6	39	2	19
9	GRAND MATADOR HARMONAHAZADINA s.2007	3	18	1,75 %	4	24	3	18
10	RICHARDS MATADOR ADA s.2014	2	17	1,65 %	1	2	4	34
11	MASTINERO OPRI ODOTETTU s.2015	2	16	1,55 %	0	0	2	16
12	LAGRAN PERLA CALUROSO s.2008	3	16	1,55 %	1	8	3	16
13	LAGRAN PERLA HERRAMIENTA s.2011	1	14	1,36 %	2	28	1	14
14	GRAND MATADOR IDEFILA IMANETA s.2008	2	14	1,36 %	0	0	2	14
15	MASTINERO BUENA CANELO s.2008	2	14	1,36 %	1	4	2	14
16	MASTINERO BUENA HERTTA s.2007	2	14	1,36 %	10	66	2	14
17	MASTINERO OILI OMATOIMINEN s.2015	2	14	1,36 %	2	17	2	14
18	MURTOI'S QUINTA s.2012	3	14	1,36 %	6	43	3	14
19	GRAND MATADOR BARBARINBRINATA s.2005	2	12	1,17 %	6	32	5	35
20	TARAN MASKIN FATIMA s.2007	1	12	1,17 %	0	0	1	12

Käytetyimpien narttujen listalta ei ole havaittavissa varsinaisesti eri linjaisia koiria. Suurin osa koirista on samojen espanjalaisten koirien jälkeläisiä, joilla eri sukuisia koiria omissa suvuissaan on hyvin vähän. Loppuosa on suomalaisia koiria, joiden sukutauluissa myös esiintyy samoja espanjalaisia yksilöitä.

Taulukossa on esitetty värein koirien sukulaisuussuhteita toisiinsa. Lähes kaikki käytetyimmät urokset ovat jo toisessa polvessa toistensa sukulaisia. Värittömätkin urokset ovat suurin osa sukua, mutta hieman kauempaa. Nartuissa sukulaisuussuhteita on hieman vähemmän, mutta myös nartut ovat huomattavasti sukua toisilleen. Lisäksi ristiin vertaamalla urosten ja narttujen sukulaisuuksia

voidaan todeta, että lähes kaikki eniten jalostukseen käytetyistä yksilöistä sukupuolesta riippumatta ovat lähisukua keskenään.

Uros	
1	TARAN MASKIN JUNIOR NAVARRO s.2010
2	MASTINERO FUN OF SNOW s.2010
3	CHOCOLATE CUBANO CABAÑA DE OTAULA s.2012
4	IIRISMAAN THEODOR s.2010
5	KORVENKEHTO HIDALCO s.2008
6	MASTINERO AVE CAESAR s.2006
7	MONTY DE MORALET s. 2010
8	NOGALES NAVARRO CABANA DE OTAULA s.2007
9	BINDLESTIFFS B'MARVELLOUS s.2011
10	TARAN MASKIN JODOCUS s.2010
11	LAGRAN PERLA LEVANTADO s. 2013
12	MASTINERO MAXIM s.2013
13	PYRRELANDIAN GORGEOUS GLADIATOR s.2016
14	IIRISMAAN SUPERNOVA s.2009
15	KENDYSKYE EH HEH HEE s.2016
16	KUMPULAMMEN ELMERI s.2010
17	MASTINERO DUNCAN s.2008
18	OJINEGRA'S FELIPE GONZALES s.2008
19	SEIKUNMAAN PRINCIPE ALONSO s.2009
20	GRAND MATADOR WESLEY s.2011

Numero 1 Taran Maskin Junior Navarro ja numero 10.Taran Maskin Jodocus ovat sisaruksia, joiden isä Nogales Navarro Cabana Otaula on itse vielä 8. listalla. Nogaleksen muita, puolisisaruksia on listalla numero 19 Seikunmaan Principe Alonso. Numero 3 Chocolate Cubano Cabana De Otaulan poika on listalla numerolla 13. Numeron 4. Iirismaan Theodorin poika on listalla numero 12. Numero 5, Korvenkehto Hidalgo, on numero 20:n, Grand Matador Wesley'n isä, joka taas on numeron 15, Kendyskye Ehhehhee isä. Numero 18, Ojinegras Felipe Gonzalesin poika on listalla numerolla 9.Näiden lisäksi numero 16 Kumpulammen Elmeri ja 4.Iirismaan Theodor ovat velipuolia.

Narttu

- 1 BEIBIBREEBEVERLY s. 2012
- 2 TARAN MASKIN MARILYN MONROE s.2013
- 3 LAGRAN PERLA EXQUISITO s.2009
- 4 ROPELIKORVAN ALISA s.2015
- 5 GRAND MATADOR NUNA NICOLETTA s.2009
- 6 ZARMON DE CELLY BETTY s.2009
- 7 TARAN MASKIN ISO-VAALEE s. 2009
- 8 IIRISMAAN TOSCANA s.2010
- 9 GRAND MATADOR HARMONAHAZADINA s.2007
- 10 RICHARDS MATADOR ADA s.2014
- 11 MASTINERO OPRI ODOTETTU s.2015
- 12 LAGRAN PERLA CALUROSO s.2008
- 13 LAGRAN PERLA HERRAMIENTA s.2011
- 14 GRAND MATADOR IDEFILA IMANETA s.2008
- 15 MASTINERO BUENA CANELO s.2008
- 16 MASTINERO BUENA HERTTA s.2007
- 17 MASTINERO OILI OMATOIMINEN s.2015
- 18 MURTOI'S QUINTA s.2012
- 19 GRAND MATADOR BARBARINBRINATA s.2005
- 20 TARAN MASKIN FATIMA s.2007

Listalla numerolla 1 oleva Beibibreebeverly, on siskopuoli listan numeroille 11 Mastinero Opri Odotettu sekä 17 Mastinero Oili Omatoiminen, jotka ovat keskenään täyssisaruksia, sekä numero 18 Murtoi's Quintan jälkeläisiä. Numeroilla 5 Grand Matador Nuna Nicoletta ja 14 Grand Matador Idefila Imaneta on sama isä. Numerot 14 Grand Matador Idefila Imaneta ja numero 19 Grand matador Barbarinbrinata ovat puolisisaruksia. Numero 15 Mastinero Buena Canelo & 16 Mastinero Buena Hertta omaavat saman emän.

4.1.3 RODUN POPULAATIOT MUISSA MAISSA

Pyreneittenmastiffien alkuperämaassa Espanjassa on lukumäärällisesti yhtä paljon rekisteröityjä pyreneittenmastiffeja kuin Suomessa. Suurin osa Suomen koirista polveutuu espanjalaisista koirista, joita tuomalla Suomeen on alun perin kasvatettu Suomen kanta. Espanjassa käytetään edelleen huomattavan korkeita sukusiitoksia, ja tänne tuotujen tuontien jälkeläisillä on jo useampia eri koiria sukutauluissaan kuin jälkeläisten vanhemmilla. Osa Suomessa jo 3–4 polven takana olevista koirista on edelleen jalostuskäytössä Espanjassa. Espanjassa pyreneittenmastiffien rekisteröinti on hiipunut 1990-luvun alun lähes viidestäsadasta vuosittaisesta yksilöstä nykyiseen noin 100 yksilöön vuodessa. Mitä enemmän vanhoja rodun harrastajia ja kasvattajia Espanjassa jää pois, sitä pienemmäksi jalostuksellinen materiaali käy vanhojen linjojen kadotessa. Uusia sukulinjoja alkuperämaasta on mahdollista saada rotuunottojen kautta, jotka pyreneittenmastiffilla ovat vielä mahdollisia. Sukutaulullisten koirien tuominen Espanjasta ei lisää rodun monimuotoisuutta, sillä espanjalaisista koirista vielä suurempi osa on keskenään sukulaisia kuin Suomessa. Muualla Euroopassa rodun populaatiot ovat korkeintaan muutamia kymmeniä yksilöitä, Ruotsissa noin 100 kpl. USA:ssa pyreneittenmastiffien kasvatus on nousemassa, mutta USA:n koirakanta koostuu käytännössä Suomen ja Espanjan tuonneista, eikä näin ollen vielä tässä vaiheessa ainakaan tuota lisäarvoa suomalaisten koirien genetiikkaan.

4.1.4 YHTEENVETO POPULAATION RAKENTEESTA JA JALOSTUSPOHJASTA

Tarkasteltavana olevan jakson aikana v.2010–2019 monilla syntyneillä koirilla on keskenään sekä lähisukulaisuutta, että sukulaisuutta taustallaan olevien koirien aiheuttamana (espanjalaiset tuontikoirat). Kotimaisen kasvatustyön seurauksena on käytetyimpien yksilöiden listalla huomattavan paljon keskinäistä sukulaisuutta, joko puolisisaruutta tai siten, että listalla on sekä isä/äiti että jälkeläinen/jälkeläisiä. Lisäksi yksittäisiä näistä yksilöistä on käytetty liikaa, samoja yhdistelmiä on toistettu ja tehty jopa kolme kertaa.

Ajanjaksolla käytetyillä 3 tuontiuoksilla on myös keskinäistä sukulaisuutta mm. sisarusten muodossa tuotuihin muihin koiriin. Esimerkiksi eniten tuontikoirista jälkeläisiä omaavan koiran puolisisaruksia on tuotu 3 kappaletta. Uusia sukulinjoja, jotka sitten pidettäisiin erillisinä, kaivataan kipeästi. Suuri osa terveistä ja hyväluonteisista ”maalaispojista” ja perhekoirista, jotka olisivat potentiaalista jalostusmateriaalia, ovat karsiutuneet pois: osa puuttuvien näyttelytulostensa vuoksi ja osa siksi, että niitä ei olla aktiivisesti ”haettu esille”. Useat maatiloilla ja eläinten parissa työskentelevistä koirista steriloidaan käytännön syistä ja ovat siten niin ikään pois jalostuksesta. Erisukuisia tuontikoiria on myös nykyään vaikea löytää ylipäätään ulkomailta uusien geenien saamiseksi, koska siellä on tapana käyttää etenkin samoja uroksia runsaasti. Myös ahdasta sukusiitosta on koirien lähitaustassa. Rotuun otettujen koirien eri sukuisuudesta ei aina ole takeita.

Edelleen yksittäisiä koiria käytetään liikaa, sukulinjoja on liian vähän ja maailmanlaajuinen pyreneittenmastiffien populaatio on pieni. Toisaalta Suomessa rodun tehollinen populaatiokoko on huomattavasti suurempi kuin 2000 – luvun alussa. Pyreneittenmastiffi tarvitsee lisää jalostukseen käyviä yksilöitä, joilla on erinomaiset rotupiirteet ja työhön sopiva luonne. On myös vaarana, että ajatellaan kaikkia koiria tarvittavan jalostukseen, vaikka koira ei monilta tärkeiltä ominaisuuksiltaan sovi rotumääritelmään, tai ole kokonsa tai luonteensa puolesta jalostuskoira. Tulee myös muistaa, että rodun kannan ollessa pieni, käytetyimpien jalostusyksilöiden listalle voi riittää yksi suuri pentue, jos laskentaa tehdään pentujen määrän mukaan.

Pyreneittenmastiffeille on tullut voimaan vuonna 2018 PEVISAan jälkeläisrajoitus 30. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kokonaan.

4.2 LUONNE JA KÄYTTÄYTYMINEN SEKÄ KÄYTTÖOMINAISUUDET

Pyreneittenmastiffin käyttötarkoitus on vartio- ja karjansuojelukoiria. Suomessa pyreneittenmastiffeja hankitaan mm. susialueille elinkeinon suojelemiseksi, hevos- ja tuotantoeläintiloille.

Tämä lisäksi pyreneittenmastiffia käytetään aluevartiointiin turvaamaan omaisuutta. Näiden ohessa koirat toimivat myös seuran pitäjinä ja erinomaisina perhekoirina.

Harvalukuisen rodun näyttelyissä käyminen lisää rodun tunnettavuutta.

4.2.1 ROTUMÄÄRITELMÄN MAININNAT LUONTEESTA JA KÄYTTÄYTYMISESTÄ SEKÄ RODUN KÄYTTÖTARKOITUKSESTA
Pyreneittenmastiffi on vartio- ja suojelukoiria.

Ennen pyreneittenmastiffeja käytettiin suojelemaan petoeläimiltä, etenkin susilta ja karhuilta. Nykyään rotu sopii erinomaisesti maatilojen ja ihmisten vartijaksi, sillä se on hyvin oppivainen.

Pyreneittenmastiffi on luonteeltaan hyväntahtoinen, lempeä, ylväs ja erittäin älykäs, vieraita kohtaan peloton, kova ja aina perääntymätön. Ystävällinen toisille koirille, mutta tietoinen omasta voimastaan. Joutuessaan tappeluun pyreneittenmastiffi on erittäin taitava ja osoittaa perineensä vuosisatojen takaiset käyttäytymismallit taistelussa susia vastaan. Haukku on matala ja syvä, ilme tarkkaavainen.

4.2.2 JAKAUTUMINEN NÄYTTELY-/KÄYTTÖ-/TMS.-LINJOIHIN

Monipuolinen pyreneittenmastiffi ei ole vielä rotuna jakautunut erikseen näyttely-, käyttö-, tai muihin linjoihin, vaan hyvä yksilö voi niittää menestystä sekä näyttelyissä että työkoirana samaan aikaan.

4.2.3 PEVISA-OHJELMAAN SISÄLLYTETTY LUONTEEN JA KÄYTTÄYTYMISEN JA/TAI KÄYTTÖOMINAISUUKSIEN TESTAUS JA/TAI KUVAUS

Rodun PEVISA-ohjelmaan ei ole liitetty luonteen kuvausta tai käyttöominaisuustestiä.

4.2.4 LUONNE JA KÄYTTÄYTYMINEN PÄIVITTÄISTILANTEISSA

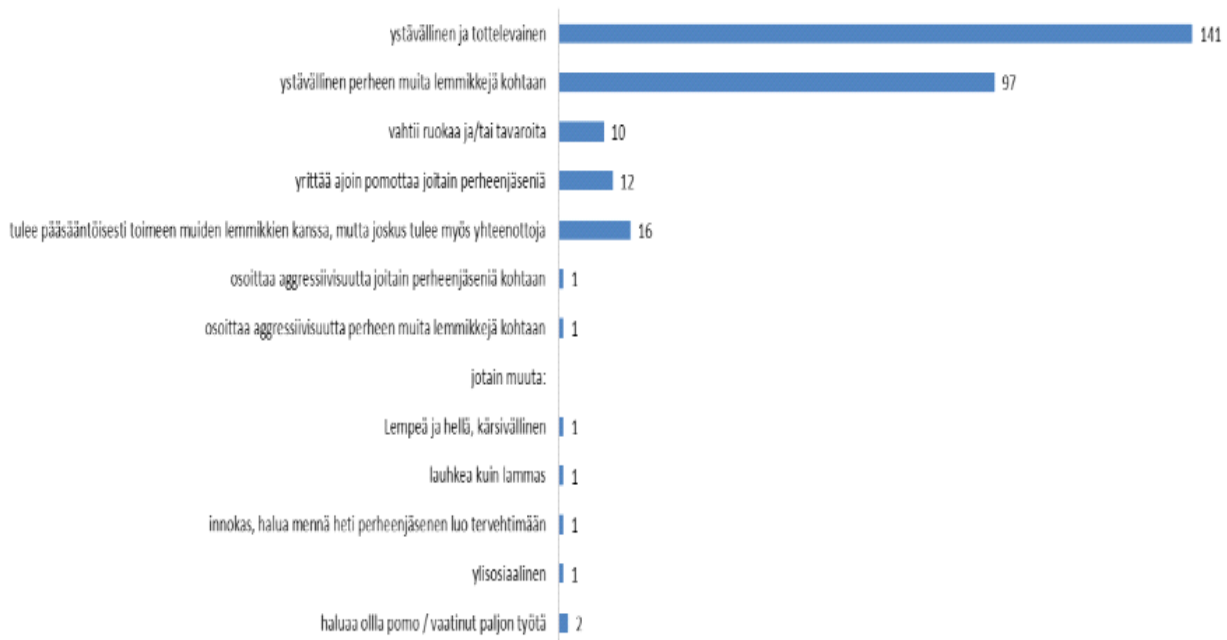
Pyreneittenmastiffit ry:n jäsenille järjestettiin v. 2013 luonnekysely, vastauksia palautui 160 kpl, jonka perusteella pyrittiin saamaan mahdollisimman kattava kuvaus pyreneittenmastiffien luonteesta ja käyttäytymisestä.

Pyreneittenmastiffi käyttäytyy yleensä omaa perhettään kohtaan ystävällisesti ja tottelevaisesti, sekä kohtelee perheen muita lemmikkejä yleensä myös hyväntahtoisesti. Osalla koirista on taipumusta vartioida ruokaa ja/tai tavaroita sekä osa koirista yrittää ajoittain "pomottaa" joitakin perheenjäseniä, mutta pääsääntöisesti pyreneittenmastiffit ovat hyvin mukautuvaisia normaaliin perhe-elämään ja käyttäytyvät rauhantahtoisesti. Vain harvoin pyreneittenmastiffi osoittaa aggressiivisuutta joitain perheenjäseniä tai perheen muita lemmikkejä kohtaan.

Kodin ulkopuolisiin ihmisiin pyreneittenmastiffi suhtautuu joko ystävällisesti tai välinpitämättömästi, mutta hieman varautuneesti.

Valtaosa pyreneittenmastiffeista suhtautuu ystävällisesti ja uteliaasti kohdatessaan muita eläimiä. Pyreneittenmastiffi osaa käyttäytyä hillitysti ja arvokkaasti ollessaan oman alueensa ulkopuolella.

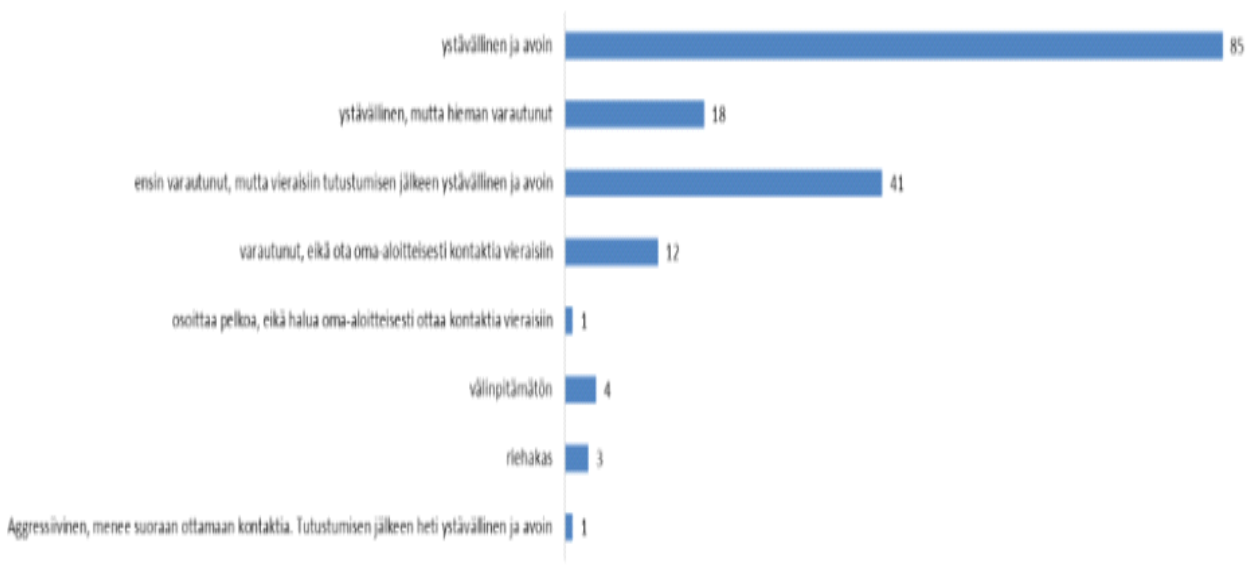
Käyttäytyminen omaa perhettä kohtaan

Luonnekyselyn vastauksista käy ilmi, että pyreneittenmastiffi on pääsääntöisesti ystävällinen omia perheenjäseniään sekä muita eläimiä kohtaan. (n=159)

Reilusti yli puolet koirista suhtautui kotiin tulevia vieraita kohtaan omistajiensa mielestä ystävällisesti ja avoimesti. Neljännes määriteltiin ensin hieman varautuneiksi, mutta vieraisiin tutustumisen jälkeen ystävällisiksi ja avoimiksi. Osa koirista oli ystävällisiä, mutta hieman varautuneita tai ei oma-aloitteisesti ottanut kontaktia vieraisiin. Vain pieni osa pyreneittenmastiffeista määriteltiin pelokkaaksi (1 kpl) tai välinpitämättömiksi (4 kpl). Lisäksi mainittiin riehakas (3 kpl) ja vain yksi pyreneittenmastiffi kuvailtiin ensin aggressiiviseksi, mutta tutustumisen jälkeen heti ystävälliseksi ja avoimeksi.

Käyttäytyminen kotiin tulevia vieraita kohtaan

Pyreneittenmastiffit sallivat reviirilleen ja kotiin myös vieraita ihmisiä, kunhan oma perhe on paikalla. (n=159)

Pyreneittenmastiffien suhtautuminen kodin ulkopuolella kohdattuihin ihmisiin ja eläimiin oli pääsääntöisesti ystävällistä. Ystävällisesti ja avoimesti ihmisiin suhtautuvia pystiffejä ilmoitettiin 89 kpl. Ystävällisesti, mutta hieman varautuneesti kodin ulkopuolisiin ihmisiin suhtautui 33 koiraa ja saman verran oli koiria, jotka suhtautuivat enemmän tai vähemmän välinpitämättömästi ulkopuolisiin ihmisiin. Ylisosiaaliseksi ilmoitettiin vain yksi koira ja vastaavasti pelkoa, aggressiivisuutta tai hallitsematonta aggressiivisuutta ei ilmoitettu yhdenkään koiran kohdalle.

Aggressiivisuus ei ole tyypillistä tälle rodulle silloin kun ne ovat päivittäisissä tilanteissa kodin ja oman reviirinsä ulkopuolella (n=159)

Valtaosa pyreneittenmastiffeista suhtautuu ystävällisesti ja uteliaasti kohdatessaan muita eläimiä. Pyreneittenmastiffi osaa käyttäytyä hillitysti ja arvokkaasti ollessaan oman alueensa ulkopuolella. Ystävälliseksi, mutta hieman varautuneiksi kuvailtiin 30 koiraa ja välinpitämättömästi vastaan tuleviin eläimiin suhtautui kymmenisen prosenttia. Käytökseltään aggressiivisia koiria vastaan tulevia eläimiä kohtaan löytyi vain kolme ja uteliaan innokkaita viisi.

Pyreneittenmastiffi tulee toimeen hyvin muiden eläinten kanssa kodin ulkopuolellakin. Rodulle tyypillistä on olla suvaitsevainen muita kulkijoita kohtaan silloin kun ei olla vartioimassa omaa aluetta. (n=156)

Luonnekyselyssä tiedusteltiin, ovatko koirat käyneet kiinni ihmiseen tai eläimeen. Vastauksista saattoi helposti nähdä, että luonnevikaisuuden takia purevia koiria on aivan yksittäisiä ja suurin osa eläimiin kohdistuneista puremisista oli ollut pyreneittenmastiffin puolustautumista, eikä hyökkäävää.

Ihmisiin kohdistuvia puremisia tai näykkäisyjä ilmoitettiin 5kpl. Näissä tilanteissa omistaja oli mennyt poistamaan kipeänä ollutta koiraa riitatilanteesta toisen koiran kanssa, koira oli ollut vartiointitehtävässä pihallaan eikä vieras ollut pysähtynyt koiran varoituksesta huolimatta, koira näykkäsi säikähtäessään ja yksi oli näykkäissyt, kun omistaja otti siltä myyrän pois suusta.

Pureminen ihmistä kohtaan

Rodulle ei ole tyypillistä käyttää hampaitaan puolustamiseen tai vartiointiin. (n=158)

Toisia eläimiä kohtaan ilmenneitä puremia ilmoitettiin 24kpl. Urosten välisiä kahinoita, jotka johtivat puremaan tai kiinniottamiseen ilman vaurioita, ilmoitettiin 7 koiran osalta. Narttujen välisiä kahinoita oli vain kaksi. Ilman syytä tai koiran joutumisesta uuteen tilanteeseen muuton yhteydessä tapahtuneita puremisia oli kaksi.

Ruoka aiheutti eripuraa kahden koiran kohdalla, yksi purema oli tullut vierailevan koiran takia, lauman sisäistä nahistelua ilmeni kahden koiran kohdalla ja toisen koiran hyökkäyksestä johtuvia puremia ilmoitettiin kuuden koiran kohdalle. Yksi koira oli purrut oman perheen toista koiraa kipujen takia.

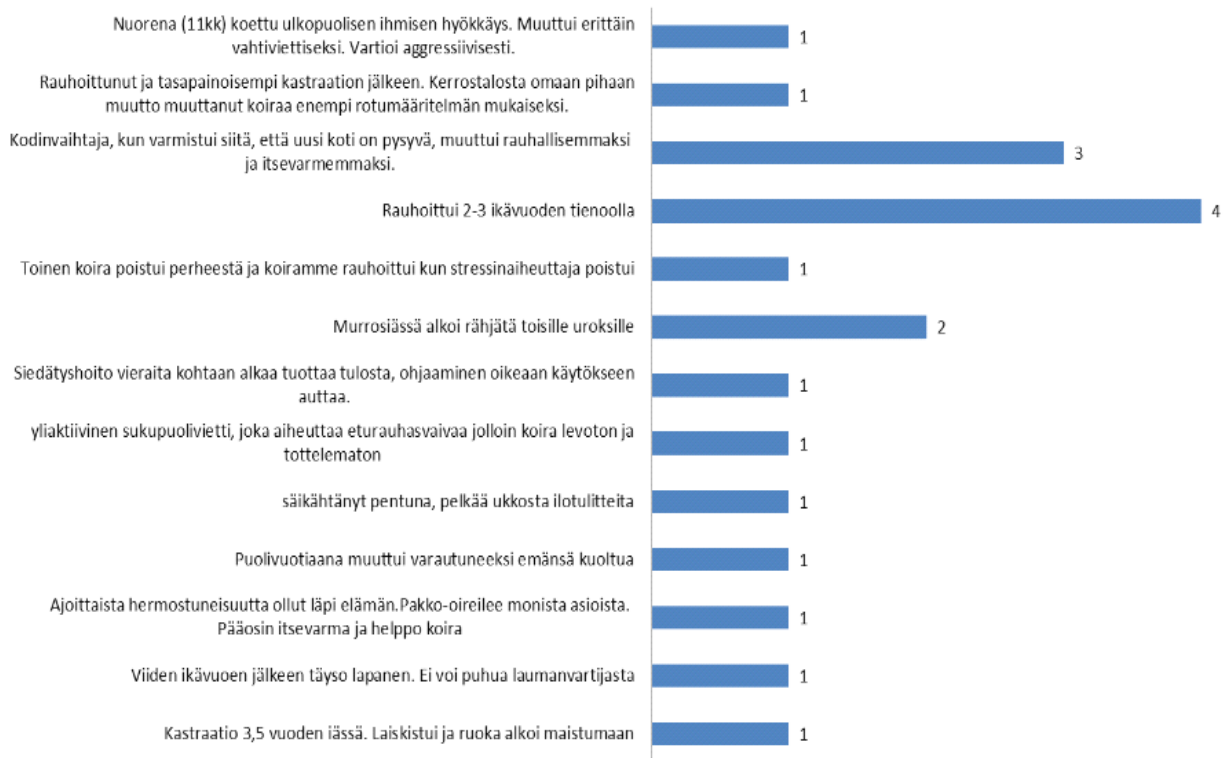
Pureminen toista eläintä kohtaan

Pyreneittenmastiffien yleisin syy purra toista koiraa on luonnekyselyvastausten perusteella puolustautuminen. Suurin osa ei ole koskaan purrut toista eläintä. (n= 160)

Luonteessa tapahtuneita muutoksia ilmoitettiin 19 koiran kohdalle. Yleisimmäksi muutokseksi ilmoitettiin arahkan tai vilkkaan koiran rauhoittumisesta ja rohkaistumisesta iän karttuessa eli noin 2–3 vuoden iässä. Kaksi koira muuttui 2–3 vuoden iässä aggressiiviseksi muita uroksia kohtaan ja kodinvaihtajien luonteen muuttumisesta positiivisemmaksi ilmoitettiin kolmen koiran kohdalla.

Luonteessa tapahtuneet muutokset

Kyselyvastauksissa ilmoitettiin 24 pyreneittenmastiffia, jotka ovat vaihtaneet kotia jossain vaiheessa elämäänsä. Yleisin syy kodinvaihtumiseen on ollut edellisten omistajien elämäntilanne (7 kpl) ja muutto kerrostaloon omakotitalosta (3 kpl). Muista syistä johtuvia uuden kodin etsintään päätyneitä tilanteita ilmoitettiin 8 kpl, joista vain yhden kerrottiin johtuneen edellisen omistajan kokemattomuudesta.

Luonteen vuoksi kotia vaihtaneita koiria ilmoitettiin kolme koira ja joiden kaikkien todettiin päässeen eroon luonneongelmistaan uudessa kodissa. Kuuden koiran kohdalla kodinvaihdon syytä ei ilmoitettu.

Pyreneittenmastiffit ry avasi uuden luonnekyselyn v. 2018. Tähän ei valitettavasti saatu vastauksia kuin 15 kpl. Suurelta osin vastaukset olivat samansuuntaisia kuin 2013 tehdyn kyselyn.

Ääniarkuudesta kysyttiin miten pyreneittenmastiffi reagoi kuullessaan kovan/äkillisen äänen (esim. ukonilma, ilotulitus). Suurin osa (10 kpl) ilmoitti, että pyreneittenmastiffi huomioi äänen, mutta ei välitä. Kaksi ilmoitti, että pyreneittenmastiffi hermostuu hieman, mutta rauhoittuu nopeasti. Yksi pyreneittenmastiffi reagoi voimakkaasti, mutta ei mene paniikkiin. Kaksi vastaajista ilmoitti, että pyreneittenmastiffi menettää toimintakyvyn ja menee paniikkiin.

Kyselyssä kysyttiin myös, miten pyreneittenmastiffi suhtautuu uusiin asioihin kotona. Vastaajista yhdeksän ilmoitti, että pyreneittenmastiffi on utelias uutta asiaa kohtaan, joka on normaalia toivottavaa käytöstä.

Viisi pyreneittenmastiffia on varautuneita, mutta uteliaita. Yksi vastaajista ilmoitti, että pyreneittenmastiffi säikähtää, mutta menee kuitenkin tutkimaan asiaa.

Suhtautuminen uusiin asioihin kodin ulkopuolella toi samantapaiset vastaukset, joskin varautuneisuus vähän lisääntyi. Kahdeksan oli uteliaita uutta asiaa kohtaan kodin ulkopuolella. Seitsemän oli varautuneita, mutta uteliaita.

Vastauksista voidaan ajatella, että pyreneittenmastiffi suhtautuu uusiin asioihin yleensä uteliaasti, joskin alkuun ehkä hieman varautuneesti.

Luonnetesti ja MH-kuvaus

Luonnetestin tarkoitus on arvioida ja kirjata koiran käyttäytyminen tilanteessa, joissa sen hermosto joutuu rasitetuksi. Testitulosta voidaan hyödyntää koiran luonnekuvan määrittämiseen ja koulutuskelpoisuuden arviointiin. Testitulos antaa myös viitteitä koiran jalostuskelpoisuudesta rotujärjestöille ja kasvattajille. Luonnetestin on suorittanut vuosina 2011–2020 10 pyreneittenmastiffia.

MH-luonnekuvauksessa koira käy läpi kymmenen eri testiosiota, jossa kuvataan koiran 31 eri käyttäytymisreaktiota. Luonnekuvauksen aikana kaksi kuvaajaa tarkastelevat koiran luonteenominaisuuksia kuten leikkisyyttä, pelkoa, saalisviettiä ja sosiaalisuutta. MH:n tarkoitus on kerätä aineistoa koiran käyttäytymisestä ohjeen määrittelemissä tilanteissa. MH-luonnekuvauksessa on käynyt 2011–2020 vain neljä pyreneittenmastiffia.

Vuosien 2011–2020 luonnetestimäärät:

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
LTE		1 tulosta	1 tulosta			2 tulosta		2 tulosta	4 tulosta	
LTE0										
LTE-										
Yhteensä	0 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	2 tulosta	4 tulosta	0 tulosta

16.2.2021 koiranet

Vuosien 2011–2020 MH-kuvausmäärät

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
suoritettu			2 tulosta	1 tulosta					1 tulosta	
ohj. kesk.										
kuv. kesk.										
Yhteensä	0 tulosta	0 tulosta	2 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta

16.2.2021 koiranet

Luonnetestissä koiran ominaisuuksia arvioidaan eri osa-alueilla.

Toimintakyky: Toimintakykynä pidetään luonteen ominaisuutta, joka saa koiran ilman ulkopuolista pakotetta pitämään puolensa todellista tai kuviteltua vaaraa vastaan. Voidaan hyvin ajatella, että se, mitä pidetään toimintakykynä, on monen ominaisuuden yhdessä muodostama reaktio. Lähin vastaava inhimillinen vastine toimintakyvylle on rohkeus. Toimintakyky on koiran kyky hallita tekojaan huolimatta siitä, että se on joutunut pelon valtaan. Toisin sanoen koira pystyy pelostaan huolimatta toimimaan oikealla tavalla ja tarvittaessa voittamaan pelkonsa päästäkseen päämääräänsä. Koiran käsitys tilanteesta perustuu perimään ja kokemuksiin. Toimintakyky ei ole mikään muuttumaton ominaisuus, joka pysyisi samana kaikissa tilanteissa huolimatta siitä, että laukaisijoina toimivat ärsykkeet olisivat samat. Kiihkeys vaihtelee eri yksilöiden välillä ja samallakin yksilöllä eri tilanteissa. Kaikilla reviirikäyttäytymisen omaavilla eläimillä oman alueen ja ennen

kaikkea sen keskuksen läheisyys vaikuttaa käytökseen. Huolimatta yksilön normaalista toimintakyvystä koirat ovat toimintakykyisempiä lähellä kotiaan. Myös perheenjäsentensä seurassa koira on vähemmän peloissaan, tai on ainakin halukkaampi voittamaan pelkonsa, mikä perustuu koirien laumaviettiin.

Terävyys: Terävyys on ominaisuus, joka saa koiran reagoimaan aggressiivisesti sen tuntiessa itsensä uhatuksi. Terävyysaste on kääntäen verrannollinen ärsytyskynnyksen korkeuteen. Mitä pienempi ärsyke tarvitaan herättämään aggression, sitä korkeampi on terävyysaste.

Puolustushalu: Puolustushalulla tarkoitetaan koiran synnynnäistä taipumusta hyökkäyksen tai hyökkäysryityksen avulla aktiivisesti puolustaa itseään, laumaansa (ohjaaja) tai reviiriään. Puolustushalu vaihtelee tilanteiden, ympäristön ja koiran mielialojen mukaan. Testissä tarkkaillaan koiran käyttäytymistä tilanteissa, joissa uhan aiheuttaa tuntematon henkilö tai koiran kuvitteleva ärsyke.

Taisteluhalu: Taisteluhaluksi kutsutaan koiran synnynnäistä taipumusta nauttia taistelusta itsestään ilman, että se perustuisi aggressioon. Käytöstä voidaan kutsua tietynlaiseksi leikkihaluksi – leikiksi, jonka olennaisin osa on taistelu. Taisteluhalu on koiralle moottori, liikkeelle paneva voima.

Hermorakenne: Hermorakenteella tarkoitetaan koiran synnynnäistä heikko- tai vahvahermoisuutta sen joutuessa voimakkaisiin ja vaihteleviin sisäisiin jännitystiloihin. Hyvällä hermorakenteella tarkoitetaan kykyä hallita jännitystiloja ilman luonnotonta uupumusta, hysteriaa tai muita merkkejä sisäisen tasapainon järkkymisestä. Hermostuneisuuden oireita koiralla ovat mm. voimakas rauhattomuus, kehon värinä, kohonnut pulssi, joka ei johdu ruumiillisesta rasituksesta, lisääntynyt nieleskely, aiheettomat ja epätarkoituksenmukaiset liikkeet, turvan etsiminen (pyrkiminen ohjaajan luo), ripuli tai oksentelu.

Temperamentti: Temperamentilla tarkoitetaan käyttäytymisen vilkkautta, huomiokyvyn nopeutta (tarkkaavaisuutta) sekä kykyä sopeutua uusiin tilanteisiin ja ympäristöihin. Suurin osa hyvin sopeutumiskykyisistä koirista on vilkkaita. Vilkas koira on tarkkaavainen ja se vastaanottaa nopeasti uusia ympäristön ärsykeitä ja tottuu niihin ja niiden merkitykseen. Erittäin vilkkaat koirat vastaanottavat suuren määrän vaikutteita ympäristöstään, ja seurauksena on liian suuri hajaannus ja pitempi sopeutumisaika. Tämä on vielä korostuneempaa häiritsevän vilkkaissa koirissa, sillä ne ovat lähes kykenemättömiä keskittymään ja olemaan paikallaan. Näillä koirilla sopeutuminen vaikeutuu myös fyysisestä väsymyksestä, jonka ne aiheuttavat itselleen olemalla koko ajan liikkeellä.

Kovuus: Kovuudella tarkoitetaan koiran taipumusta muistaa tai olla muistamatta epämiellyttäviä kokemuksia.

Luoksepäästävyys: Luoksepäästävyydellä tarkoitetaan koiran suhtautumista vieraisiin henkilöihin. Koira on luoksepäästävä, kun se mielellään ja oma-aloitteisesti hakeutuu muidenkin tapaamiensa ihmisten seuraan kuin ohjaajansa. Koira, joka selvästi välttää tutustumista tai joka osoittaa selvää vastenmielisyyttä joutuessaan kosketukseen vieraiden kanssa, kutsutaan pidättyväksi. Hyväntahtoinen on koira, joka osoittaa hyökkäävyyttä vain uhkaavissa tilanteissa. Hyväntahtoisuus riippuu paljon koiran terävyydestä. Terävän koiran tarkkaavaisuus pieniäkin uhkaärsykeitä kohtaan aiheuttaa sen, että se tekee virhearvioinnin helpommin kuin vähemmän terävät koirat. Avoimuus tarkoittaa sitä, että koiran todellinen mieliala selvästi ilmenee sen käyttäytymisestä riippumatta siitä, onko tuo käyttäytyminen ihmisen kannalta myönteistä vai kielteistä. Luoksepäästävyys arviointiin ei tarvita mitään erikoiskoetta, vaan arviointi perustuu täysin testituomareiden havaintoihin koiran käyttäytymisestä sen kohdatessa ihmisiä.

Laukauspelottomuus: Laukausvarmaksi nimitetään koiraa, joka käyttäytyy täysin välinpitämättömästi laukauksiin tai joka on niistä vain normaalilla tavalla kiinnostunut. Koirat, jotka ensimmäisen laukauksen jälkeen käyttäytyvät rauhottomasti, mutta jotka selviävät nopeasti levottomuudestaan ja joille toistetut laukaukset saavat aikaan yhä pienemmän reaktion, luokitellaan laukauskokemattomiksi, ei laukausaroiksi. Koiraa, joka reagoi laukauksiin epänormaalin kiihkeästi esim. haukkumalla, hyökkäämällä kohti ampujan suuntaa tai on muuten kiihkeän innostunut ympäristön tapahtumista ja haukkuu, mutta joka ei osoita hermostuneisuutta, kutsutaan paukkuärtyisäksi. Laukausalttiiksi luokitellaan koira, joka reagoi selvästi, suunnilleen samalla tavalla jokaiseen laukaukseen rauhoittumatta tai hermostumatta enempää ja jonka sisäinen jännite ei nouse sellaiseen asteeseen, että selviää hermostuneisuuden oireita näkyisi. Laukausaraksi nimitetään koiraa, joka laukauksen jälkeen reagoi selvän hermostuneesti ja jolla on vaikeuksia mielen tasapainonsa palauttamisessa ja joka ammunnan toistuessa osoittaa yhtä suurta tai suurempaa hermostuneisuutta.

+++ Laukausvarma: Koira, joka käyttäytyy täysin välinpitämättömästi laukauksiin tai joka on niistä kiinnostunut vain luonnollisella tavalla.

++ Laukauskokematon: Koira, joka reagoi ensimmäisiin laukauksiin, mutta kuultuaan useamman laukauksen levottomuus pienenee.

+ Paukkuärtyisä: Koira, jolle ampuminen aiheuttaa selviä aggressiivisia reaktioita äänen suuntaan.

– Laukausaltis: Koira, joka osoittaa melko selvästi epänormaalia, mutta ei hermostunutta käyttäytymistä. Reagoi suunnilleen samalla tavalla jokaiseen laukaukseen.

– – Laukausarka: Koira, joka jokaisen laukauksen jälkeen reagoi hermostuneesti osoittaen yhtä suurta tai suurempaa hermostuneisuutta. Koiralla on vaikeuksia mielen tasapainonsa palauttamisessa.

toimintakyky	terävyys	puolustushalu	taisteluhalu	hermorakenne	temperamentti	kovuus	luokse päästävyys	laukauspelottomuus
	+3	+3				+3	+3	+++
	kohtuullinen	kohtuullinen				kohtuullisen	hyväntahtoinen	laukausvarma
	ilman jäljelle jäävää	hillitty 2kpl				kova 1kpl	luokse päästävä avoin 7kpl	2kpl
	hyökkäyshalua 1kpl							
			+2a	+2	+2		+2a	++
			kohtuullinen 1kpl	tasapainoinen 1kpl	kohtuullisen vilkas 10kpl		luokse päästävä aavistuksen pidättyväinen 3kpl	laukaus kokematon 5kpl
				+1b				
				hermostunein pyrkimyksin 2kpl				
	+1b							
	koira joka ei osoita lainkaan terävyyttä 3kpl							
+1a	+1a	+1		+1a		+1		-
kohtuullinen 3kpl	pieni ilman jäljelle jäävää	pieni 2kpl		hieman rauhaton 6kpl		hieman pehmeä 5kpl		laukausaltis 3kpl
	hyökkäyshalua 6kpl							
-1		-1	-1	-1				
pieni 6kpl		haluton 6kpl	pieni 2kpl	vähän hermostunut 1kpl				
-2			-2			-2		
riittämätön 1kpl			riittämätön 6kpl			pehmeä 4kpl		
			-3					
			haluton 1kpl					

Luonnetestituloksien perusteella voidaan todeta, että pääosin testattujen koirien toimintakyky on ollut kohtuullinen tai pieni. Terävyyden osalta on aika paljon vaihtelua, mutta pääasiassa terävyys on ollut pieni ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua tai eivät osoita lainkaan terävyyttä. Puolustushalu on ollut pieni tai koirat ovat olleet puolustushaluttomia, kahdella koiralla kohtuullinen, hillitty. Taistelutahto on pääosin ollut pieni tai riittämätön. Hermorakenteeltaan testatut koirat ovat olleet hieman rauhattomia, hermostunein pyrkimyksin, vähän hermostunut ja vain yksi tasapainoinen. Temperamentti on ollut kohtuullisen vilkas. Kovuudessa testatut koirat ovat osoittautuneet pääasiassa hieman pehmeiksi. Kaikki ovat olleet luoksepäästäviä ja hyväntahtoisen avoimia tai luoksepäästäviä, aavistuksen pidättyväisiä.

Ihanteellisen pyreneittenmastiffitoimintakyky on pieni -1 tai kohtuullinen +1, terävyys on kohtuullinen +3 tai pieni +1 ilman jäljelle jäävää hyökkävyys halua. Puolustushalun ärsyke on niin korkea, ettei sitä käytöstä välttämättä saada selville luonnetestissä, siksi ihanteellisiksi arvosanoiksi voi tulla +3 kohtuullinen hillitty, +1 pieni tai -1 haluton tai pieni, taistelutahto kohtuullinen +2 tai pieni -1 (laumanvartijoille ei ole tyypillistä taisteluleikit), hermorakenne rauhallinen +2 tai +1 suhteellisen rauhallinen, temperamentti +2 rauhallinen tai -2 välinpitämätön, kovuus hieman pehmeä +1 tai pehmeä -2, luoksepäästävyys hyväntahtoinen luoksepäästävä avoin +3 tai luoksepäästävä hieman pidättyväinen -2, laukauskestävyys laukausvarma a+ tai laukauskokematon ++

Luonnetestituloksia on melko vähän, joten suuria johtopäätöksiä ei voida tehdä, mutta hermorakenne ja temperamentti testatuilla tuo esiin vähän turhaa hermostuneisuutta ja vilkkautta pyreneittenmastiffeilla. Pyreneittenmastiffin tulisi olla rauhallinen, eikä sen kuulu hermostua pienistä. Jalostuksessa luonteeseen tulee siis kiinnittää erityistä huomiota suosimalla rauhallisia perusvarmoja pyreneittenmastiffeja.

MH-testituloksia on vain neljä, joissa tulokset hyvin samansuuntaisia. Pyreneittenmastiffit ovat käsiteltävissä, eivät innostu leikkimään, ovat melko välinpitämättömiä. Ääniarkuudessa tulee hajontaa, kaksi koirasta ei reagoi ääniin, kaksi taas reagoi osoittamalla pelkoa.

Jalostustarkastuksia on tehty vuosina 2008–2019 73kpl. Luonteista ei juurikaan ole mainintoja eli luonteiden puolesta koirat ovat olleet jalostukseen sopivia. Yksi koira on saanut maininnan, "itsevarmuuteen kiinnitettävä paljon huomiota, mutta on silti hyväksytty."

Pyreneittenmastiffit ovat saaneet yleensä näyttelyistä luonteen osalta mainintoja miellyttävä käytös, miellyttävä luonne, hyvä käytös, hyvä temperamentti.

Muutamia arvosteluja on ollut maininnoilla:

- Oudoksuu näyttelytilannetta,
- Hieman varautunut,
- Saisi esiintyä ja liikkua itsevarmemmin,
- Ei viihdy näyttelyssä.

Joitain mainintoja on lisäksi ollut ujoudesta ja arastelusta.

Pääosin pyreneittenmastiffi on näyttelyissä käsiteltävissä ja rauhallinen luonteeltaan. Arasteluun ja arkuuteen viittavia kommentteja löytyi kuitenkin joukosta muutamia. Näissä tulee kuitenkin ottaa huomioon, että samat koirat olivat saaneet useissa näyttelyissä näitä mainintoja eli määrällisesti arkoja tai arastelevia koiria ei kovin montaa ole ollut.

Vuosina 2011–2020 on luonteen takia näyttelyissä hylätty neljä pyreneittenmastiffia, joista yksi arkuuden takia ja kolme aggressiivisen käytöksen takia. Näyttelytuloksia ajanjakson aikana oli 2951kpl, joten luonteen takia hylättyjen osuus on todella pieni.

Vuosina 2011–2020 luonteen tai käytöksen takia lopetettuja koiria on 6kpl. Määrä on pieni, mutta toisaalta lopetukseen johtavat käytöshäiriöt ovat yleensä melko vakavia tai omistajilleen muuten raskaita.

Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	3 vuotta 3 kuukautta	6
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	2 vuotta 2 kuukautta	2
Muu käytösongelma	4 vuotta 3 kuukautta	1
Pelokkuus	1 vuotta 9 kuukautta	1
Vihaisuus	4 vuotta 7 kuukautta	2

18.2.2021 Taulukko poimittu jalostusjärjestelmästä

Suomessa on jonkin verran tuonteja eri puolilta Eurooppaa, luonteissa ei ole havaittu suuria eroja eri maiden populaatioiden välillä. Petsofin kyselyä on jaettu myös muihin maihin, joten toivottavasti sieltä saadaan tarkempaa tietoa asiasta.

Pyreneittenmastiffi nartut ovat yleisesti vähän vahtiviettisempiä ja herkempiä reagoimaan asioihin. Urokset taas toimivat vasta, kun on pakko. Tämä on kuitenkin hyvin yksilökohtaista ja pelkän sukupuolen perusteella ei voi tehdä luonnepäätelmiä. Käytös riippuu myös paljon siitä, onko pyreneittenmastiffi yksin vai onko se osa narttulaumaa, uroslaumaa vai sekalaumaa.

Rotujärjestö on aloittanut Petsofin kanssa yhteistyössä (02/2020) laajan terveys- ja käyttäytymiskyselyn. Lisäksi on aloitettu ihanneluonneprofiilin luominen. Ihanneluonneprofiilia testattin epävirallisessa käyttäytymisen jalostarkastuksessa. Tätä projektia on tarkoitus jatkaa.

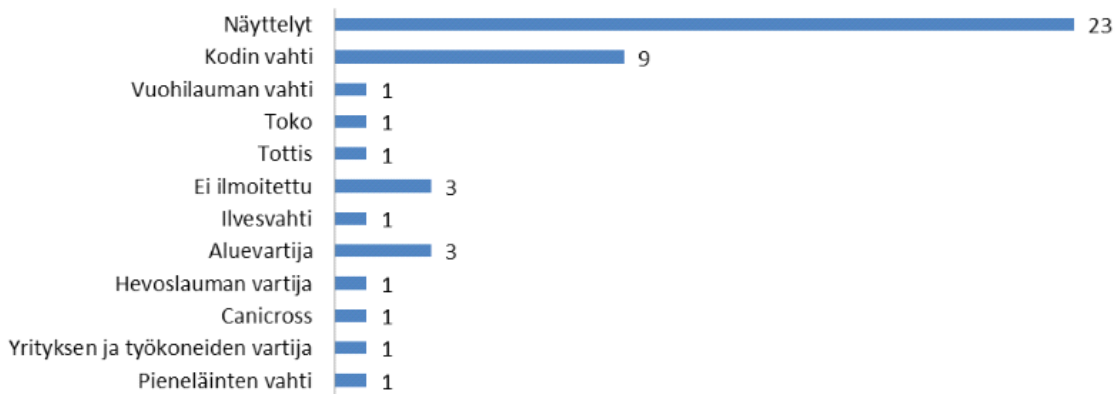
4.2.5 KÄYTTÖ- JA KOEOMINAISUUDET

Koiria on alun perin käytetty kotieläinten suojeluun petoja vastaan. Alkuperäisessä käyttötarkoituksessa koiran on tullut luottaa ison kokonsa lisäksi voimakkaaseen haukkuun uhan karkottamiseksi ja pyrkiä karkottamaan peto ilman suoraan kontaktia. Koiran on oltava rauhallinen, tasapainoinen ja itsenäisiä ratkaisuja tekevä itsevarma turhia riskejä välttävä.

Pyreneittenmastiffin on oltava varma vahtitaviensa kanssa ilman näkyvää saalisviettiä. Se ei saa ilmentää terävyyttä, arkuutta eikä matalaa puremiskynnystä. Alkuperäinen käyttö on Suomessa petoalueilla lisääntymässä ja rodun kotimaassa ollaan tätä myös elvyttämässä. Rodun koirien käyttäytymistarpeet saadaan parhaiten täytettyä, kun koiralla on riittävästi reviiriä ja se saa luontevasti harjoittaa luontaista äänen käyttöä suojellakseen reviiriä.

Pyreneittenmastiffi voi osallistua erilaisiin kokeisiin, mutta rodulle ei ole edellytetty koetuloksia pakolliseksi esimerkiksi valioitumisen ehtona. Luonnekyselyssä koirien tehtävät jakautuivat kotikoiriin (124 kpl), työkoiriin (9 kpl) harrastuskoiriin (25 kpl) ja näiden lisäksi työ- ja harrastuskoirientoimenkuvat eriteltiin kaavionmukaisesti.

Työ- ja harrastuskoirien käyttö

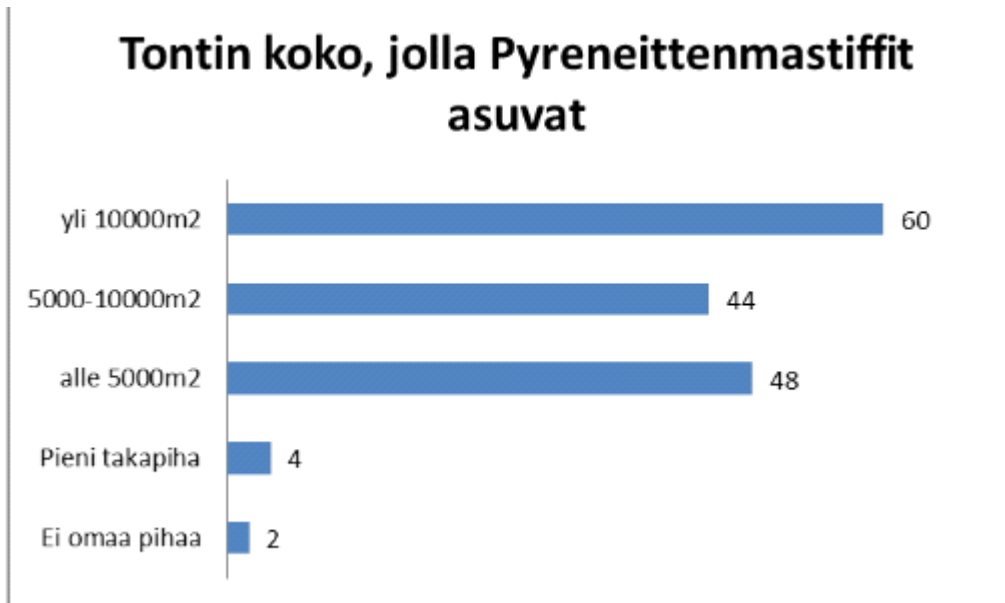

Pyreneittenmastiffien kanssa voi harrastaa monenlaista ja sama koira voi taipua myös työkäyttöön muuna aikana.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen pyreneittenmastiffia otettaessa on muistettava sen alkuperäinen käyttötarkoitus ja koiran itsenäinen luonne. Koira voi turhautua vääränlaisessa ympäristössä, jolloin ne helposti laitetaan kiertoon "pitovaikeuksien takia". Esimerkiksi toimettomuudesta aiheutuva turhautuminen voi saada koiran stressaantumaan, jolloin se käyttäytyy suurielaisemmin kuin se muuten tekisi tai reagoi hyvin pieniin ärsykkeisiin. Kun koira on ympäristössä, johon se sopii ominaisuuksiltaan ja jossa sillä on mahdollisuus rodulle ominaiseen käyttäytymiseen, se voi hyvin.

Pyreneittenmastiffi kaipaa omaa vartioitavaa aluetta ja omaa laumaa, jota se saa suojella. Rodun edustajat luovat lujan siteen siihen laumaan, jota ne suojelevat ja vartioivat, olipa tuo lauma kotiväkeä tai karjaa. Luonnekyselyssä (Syksy 2013) ilmeni, että suurin osa kyselyyn vastanneiden koirista (60 kpl) elää 10000 neliön tontilla ja alle 5000 neliön tontilla asuu 54 koira. Keskimäärin pyreneittenmastiffien omistajat hankkivat rodun yksilöitä yli 5000 neliön tonteille.

Suuri tontti, n. 5000 neliötä olisikin ehkä minimikoko pyreneittenmastiffille, jotta se voisi toteuttaa edes jollakin tasolla synnynnäistä käytöstään. Ne tarkkailevat omaa aluettaan aina ja huomaavat pienetkin muutokset, joita ympäristössä tapahtuu. Kaupunkiloissa koira saattaa stressaantua liian suuren ympäristöärsyksen takia, varsinkin jos sen alue rajoittuu vilkkaan tien viereen.

Suurin osa Pyreneittenmastiffeista asuvat kohtalaisen suurella tontilla. Aidattu, riittävän suuri alue voikin olla paras tapa ehkäistä luonneongelmia, koska koirat pääsevät toteuttamaan vaistonvaraista käyttäytymistään edes jollakin tasolla päivittäin. (n=158)

Pyreneittenmastiffin työominaisuuksia ei voida mitata millään testeillä. Pyreneittenmastiffi leimaantuu vahdittavaan laumaansa ja suojelukäytös tulee esiin vain omassa laumassa tai omalla alueella. Käyttäytymisen jalostustarkastus voisi kuitenkin antaa jatkossa tarvittavaa tietoa esimerkiksi koiran ääniarkuudesta ja ihmissosiaalisuudesta.

4.2.6 KÄYTTÄYTYMINEN KOTONA SEKÄ LISÄÄNTYMISKÄYTTÄYTYMINEN

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Yksinoloon liittyviä ongelmia voidaan välttää koiran oikeilla elinolosuhteilla. Rotu on itsenäinen ja oman arvonsa tunteva. Yleisesti ottaen koirat eivät kärsi eroahdistuksesta. Luonnekyselyn perusteella vain neljä koiraa kärsi eroahdistuksesta ja 7 kpl tuhoaa paikkoja joskus ollessaan yksin. Suurin osa pyreneittenmastiffeista asuu maalla (119 kpl), omakotitalossa (152 kpl) ja vain 5 koiraa asuu rivitalossa ja kerrostalossa vain yksi koira (n=159). Voidaan olettaa, että koirilla on päivittäin enemmän aktiviteettiä elinympäristönsä vuoksi, jolloin yksin olemisen ongelmiakaan ei juuri esiinny. Suurin osa koirista on lisäksi yksin maksimissaan kolme tuntia päivittäin (70 kpl) ja vastaavasti yli 9 tuntia on päivittäin ainoastaan 4 koiraa. Muut yksin olemisen ajat jakautuivat näiden välille.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Pyreneittenmastiffien lisääntymiskäyttäytymisestä ei ole kerättyä tietoa. Pääosin pyreneittenmastiffit kuitenkin hoitavat lisääntymisen luonnonmukaisesti. Petsofin kyselyssä on mukana lisääntymisosio, josta toivotaan saavan lisää tietoa pyreneittenmastiffien lisääntymisestä.

Sosiaalinen käyttäytyminen Pyreneittenmastiffi on yleisesti ottaen sosiaalinen, ystävällinen ja rauhantahtoinen niitä ihmisiä ja eläimiä kohtaan, joiden kanssa se elää. Se on ystävällinen toisille koirille, mutta on tietoinen myös omasta voimastaan. Haukku on matala ja syvä. Vartiohaukku on selvästi erisävyinen kuin normaali haukunta. Pyreneittenmastiffi kiintyy oman perheen ihmisiin ja luottaa heihin yleensä täydellisesti. Rotu on hyvin älykäs ja kaipaa jatkuvasti henkistä virikettä. Pyreneittenmastiffit tottelevat parhaiten lyhyitä ja yksinkertaisia käskyjä, jotka pysyvät samana alkaen siitä päivästä, kun ne tulevat uuteen kotiinsa. Päivittäinen kävelyttäminen tekee koiran sosiaaliselle käytökselle hyvää, koska se tapaa muita koiria ja saa samalla aivoilleen tekemistä.

Parhaiten tästä rodusta saa sosiaalisen, henkisesti tasapainoisen koiran osallistumalla sen kanssa mahdollisimman monipuolisesti jo pennusta asti esimerkiksi pentukoulutukseen ja harjoittelemalla esim. kaupunkiympäristössä liikkumista.

Pelot ja ääniherkkyys

Rodun ominaisuuksiin ei kuulu pelokkuus eikä ääniherkkyys. Ääniherkkiä pyreneittenmastiffeja kuitenkin löytyy. Ääniherkkyys periytyy voimakkaasti ja tutkijat selvittävät, mitkä geenialueet vaikuttavat periytymiseen.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Koirilla ikä voi tuoda muutoksia kuuloon, näköön ja muistiin. Dementoitunut pyreneittenmastiffi saattaa haukkua ns. tyhjää ja unohtaa juuri syöneensä. Nämä oireet harvemmin kuitenkin aiheuttavat kovin suuria ongelmia. Kuitenkin iän tuomat nivelvaivat ja kivut saattavat tehdä vanhasta laumanvartijasta kärttyisen ja sen sietokyky saattaa alentua jatkuvan kolotuksen vuoksi.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Pyreneittenmastiffeilla on alttius nivelrikkoon. Nuorena terveeksi todetun koiran niveliin saattaa kehittyä iän myötä nivelrikkoa, varsinkin jos koiralla on ylipainoa. Mitä terveemmät nivelet nuorella koiralla on, sitä pienemmällä todennäköisyydellä nivelrikkoa muodostuu.

Sukupuolihormonit tekevät joskus nartuista hankalia ja riidanhaluisia tai vastaavasti täysin paikoillaan makaavia sohvaperunoita. Uroksilla saattaa luonteeseen ja käyttäytymiseen vaikuttaa vastaavalla tavalla sukupuolihormonien aiheuttama ylikierroksilla käyminen, jolloin ne saattavat olla riidanhaluisempia toisia uroksia kohtaan. Osalla uroksista jatkuva kiimaisen nartun lähellä oleskelu saattaa aiheuttaa myös eturauhasvaivoja, joka osaltaan vaikuttaa sitten myös koiran mielialaan alentavasti.

Pyreneittenmastiffin reagoitokyky kipuun on erittäin korkea. Kun koiran käytös tai luonne muuttuu selvästi, se on viimeinen hetki viedä koira eläinlääkəriin tutkittavaksi, koska rotu ei yleisesti ottaen reagoi pieniin vaivoihin kovinkaan selkeästi.

4.2.7 YHTEENVETO RODUN KÄYTTÄYTYMISEN JA LUONTEEN KESKEISIMMISTÄ ONGELMAKOHDISTA SEKÄ NIIDEN KORJAAMISESTA.

Laumanvartijoihin kuuluvaksi roduksi pyreneittenmastiffi on hyvin pehmeä koira. Se muistaa tulleen vääriin kohdelluksi ja muuttaa käyttäytymistään sen mukaisesti. Ne ovat uskollisia ja perheeseensä leimautuvia koiria, joiden luottamusta ei pitäisi murtaa. Pyreneittenmastiffin voi pilata kovalla ja rankaisevalla koulutuksella, jolloin se joko muuttuu aggressiiviseksi tai hermostuneeksi ja epävarmaksi.

Pyreneittenmastiffilla on vielä alkukantainen tarve suojella aluettaan tai alueella olevia laumaansa kuuluvia eläimiä. Pyreneittenmastiffi ilmoittaa haukullaan olemassaolostaan ja siksikään ei sovellu taajama-alueille tai rivi- ja kerrostalo-alueille. Pyreneittenmastiffi on itsenäisesti ajatteleva eikä sillä ole juurikaan miellyttämisen halua. Siitä ei siis saa sellaista koiraa, joka tottelee heti omistajansa käskyt omistajaa miellyttääkseen. Tällöin voi myös tulla ristiriitoja omistajan ja koiran välillä, jos ei tätä tiedosteta.

Pyreneittenmastiffi on suurikokoinen ja massava koira. Näyttävästä ulkoasusta huolimatta koira ei ole luonnostaan aggressiivinen ja hyökkäävä. Pyreneittenmastiffin luonteenpiirteeseen kuuluu ensisijaisesti uhan karkottaminen ilman fyysistä kontaktia. Pyreneittenmastiffi on taitava taistelija halutessaan ja jos pyreneittenmastiffia yritetään kouluttaa aggressiiviseksi hyökkääjäksi, se voi

saada aikaan tuhoisaa jälkeä. Väärin ohjattu koulutus voi tehdä koirasta joko vaarallisen, hallitsemattoman aggressiivisen tai sitten pelkoaggressiivisen, arvaamattoman yksilön. Pyreneittenmastiffi kykenee oppimaan kokemuksensa perusteella hyvinkin nopeasti toivottuun lopputulokseen, mikäli sitä ohjataan lempeästi saamaan hyviä kokemuksia. Sanotaankin, ettei pyreneittenmastiffia tarvitse juurikaan kouluttaa, kunhan muistaa elää sen kanssa normaalia elämää. Ongelmia voidaan ennaltaehkäistä pitämällä huolta siitä, että pyreneittenmastiffeja myydään vain niille soveltuviin paikkoihin taajamien ulkopuolelle isolle omakotitalotontille tai maatiloille.

Ääniarkuutta ja yleistä arkuutta esiintyy nykyään rodussa liikaa. Molemmat ovat voimakkaasti periytyviä ominaisuuksia, jolloin jalostusvalinnoilla on suuri merkitys. Käyttäytymisen jalostustarkastus voisi auttaa jalostusvalinnoissa näiltä osin. Jalostukseen ei saa käyttää arkaa, eikä aggressiivista koiraa. Lisäksi tulisi miettiä vilkkaan, herkästi kaikkeen reagoivan koiran käyttöä tarkkaan. Pyreneittenmastiffin tulee olla hyvin rauhallinen, varma ja tasapainoinen luonteeltaan. Tulevaisuudessa tulee miettiä tarvetta lisätä luonteen testaus rekisteröintiehtoihin.

4.3 TERVEYS JA LISÄÄNTYMINEN

4.3.1 PEVISA-OHJELMAAN SISÄLLYTETYT SAIRAUDET JA VIAT

PEVISA:ssa keskitytään lonkka- ja kyynärnivelten seurantaan, koska ne ovat suurikokoisen koirarodun liikkumisen kannalta olennainen osa. Kaikkien koirien omistajia tulee kannustaa kuvauttamaan koiran kyynärät ja lonkat. Edelleen kuvattujen koirien prosenttiosuus on liian pieni, että todellinen tilanne olisi selvillä. Ensimmäinen PEVISA (Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma) astui voimaan 1995. PEVISAn sisältämiin lonkka- ja kyynärnivelongelmiin ei ole tarjolla geenitestejä. Pohjoismaita lukuun ottamatta edelleen lonkka- ja kyynärnivelten röntgenkuvaamisen taso koirilla lähes kaikkialla muualla on marginaalista. Ruotsissa jalostuskoirille pakollista on ainoastaan lonkkakuvaus. Kuvaustuloksia pitäisi myös Suomessa saada näiltä kotikoirilta enemmän. Rodun kotimaassa Espanjassa on vuonna 2021 otettu käyttöön vasta ensimmäinen suositus jalostuskoirien kuvaamisesta, eikä tilastoja kuvatuista koirista ole vielä saatavilla. Kotikoirien kuvaaminen rodun kotimaassa on erittäin harvinaista. Niveliltään sairaat koirat eivät pysty toimimaan rodun alkuperäisessä käyttötarkoituksessa laumanvartijana, ja näiden yksilöiden elinajanodote on lyhyempi kuin nivelterveen koiran.

Pevisa 1995–2000

Pentujen vanhemmista tulee olla lonkkakuvauslausunto. Rekisteröinnin raja-arvona on lonkkaniveldysplasian aste D. Lonkkakuvasikä on vähintään 18 kk. Lausunto tulee olla voimassa astutus hetkellä (PEVISA)

Pevisa 2001–2006

Pentujen vanhemmista tulee olla lonkkakuvauslausunto. Rekisteröinnin raja-arvo on lonkkaniveldysplasian aste D. Lonkkakuvasikä vähintään 18 kk. Lausunto tulee olla voimassa astutushetkellä. Pentujen vanhemmista tulee olla kyynärnivellausunto. Tutkimustuloksella ei ole vaikutusta rekisteröintiin. Kyynärkuvaus alaikäraja on 18 kk. Ei koske ennen 1.1.1996 lonkkakuvattuja koiria. Äiti/poika, isä/tytär ja täyssisaryhdistelmistä syntyneitä pentuja ei rekisteröidä ilman jalostustoimikunnan myöntämää poikkeuslupaa. Astutettaessa samalla ulkomaisella uroksella tai keinosiemennettäessä saman ulkomaisen uroksen spermalla tulee uroksen lonkkanivel- sekä kyynärniveltutkimuksessa esittää lausunto jos urosta tai spermaa käytetään yli kolme (3) kertaa. Tuontikoiran rekisteröinnissä ei vaadita vanhempien tutkimuspakkoa lonkkanivelten - sekä kyynärnivelten osalta

Pevisa 01.01.2008 – 31.12.2009

Pentujen vanhemmista tulee olla lonkkakuvauslausunto. Rekisteröinnin raja-arvo on lonkkaniveldysplasian aste D. Lonkkakuvausikä on vähintään 18 kk. Lausunnon tulee olla voimassa astutushetkellä. Pentujen vanhemmista tulee olla kyynärnivellausunto. Tutkimustuloksella ei ole vaikutusta rekisteröintiin. Kyynärkuvaus alaikäraja on 18 kk. Ei koske ennen 1.1.1996 lonkkakuvattuja koiria. Astutettaessa samalla ulkomaisella uroksella tai keinosiemennettäessä saman ulkomaisen uroksen spermalla tulee uroksen lonkkanivel- sekä kyynärniveltutkimuksesta esittää lausunto, jos urosta tai spermaa käytetään yli kolme (3) kertaa. Tuontikoiran rekisteröinnissä ei vaadita vanhempien tutkimuspakkoa lonkkanivelten – sekä kyynärnivelten osalta.

Pevisa 1.1.2010-31.12.2014

Pentujen vanhemmista tulee olla lonkkakuvauslausunto. Rekisteröinnin raja-arvo on lonkkaniveldysplasian aste D. Lonkkakuvausikä on vähintään 18 kk. Lausunnon tulee olla voimassa astutushetkellä. Pentujen vanhemmista tulee olla kyynärnivellausunto. Tutkimustuloksella ei ole vaikutusta rekisteröintiin. Kyynärkuvaus alaikäraja on 12 kk. Ei koske ennen 1.1.1996 lonkkakuvattuja koiria. Astutettaessa samalla ulkomaisella uroksella tai keinosiemennettäessä saman ulkomaisen uroksen spermalla tulee uroksen lonkkanivel- sekä kyynärniveltutkimuksesta esittää lausunto, jos urosta tai spermaa käytetään yli kolme (3) kertaa. Tuontikoiran rekisteröinnissä ei vaadita vanhempien tutkimuspakkoa lonkkanivelten – sekä kyynärnivelten osalta.

Pevisa 01.01.2015-31.12.2017

Pentujen vanhemmista tulee olla lonkka- ja kyynärkuvauslausunnot, jotka ovat voimassa astutushetkellä. Lonkka- ja kyynärkuvausikä on vähintään 18 kk. Ulkomaisia uroksia koskeva poikkeuslupa: ei vaadita PeViSa-tutkimuksia.

Pevisa 01.01.2018- 31.12.2019

Pentujen vanhemmista tulee olla lonkka- ja kyynärkuvauslausunnot, jotka ovat voimassa astutushetkellä. Lonkka- ja kyynärkuvausikä on vähintään 18 kk. Koiralle rekisteröidään korkeintaan 30 jälkeläistä. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan. Ulkomaisia uroksia koskeva poikkeuslupa: ei vaadita PeViSa-tutkimuksia.

Pevisa 01.01.2020- 31.12.2020 (lisääjalla)

Pentujen vanhemmista tulee olla lonkka- ja kyynärkuvauslausunnot, jotka ovat voimassa astutushetkellä. Lonkka- ja kyynärkuvausikä on vähintään 18 kk. Koiralle rekisteröidään korkeintaan 30 jälkeläistä. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan.

Ulkomaisia uroksia koskeva poikkeuslupa: ei vaadita PeViSa-tutkimuksia.

Pevisa 01.01.2021- 31.12.2021 (lisääjalla)

Pentujen vanhemmista tulee olla lonkka- ja kyynärkuvauslausunnot, jotka ovat voimassa astutushetkellä. Lonkka- ja kyynärkuvausikä on vähintään 18 kk. Koiralle rekisteröidään korkeintaan 30 jälkeläistä. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan. Ulkomaisia uroksia koskeva poikkeuslupa: ei vaadita PeViSa-tutkimuksia.

Pevisa 01.01.2022- 31.12.2026

Pentujen vanhemmista tulee olla lonkka- ja kyynärkuvauslausunnot, jotka ovat voimassa astutushetkellä. Lonkka- ja kyynärkuvauksen alaikäraja on 18 kk. D-lonkkainen koira voidaan parittaa ainoastaan A- tai B-lonkkaisen koiran kanssa. Koiralle rekisteröidään korkeintaan 20 jälkeläistä. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan. Ulkomaisia uroksia koskeva poikkeuslupa: ei vaadita PeViSa-tutkimuksia

Lonkkanivelenkasvuhäiriö

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli "lonkkavika", (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä silmämääräisesti normaali, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana. Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutumisen on täydellistä ja yleensä kipukin helpottaa tässä iässä. Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa usein nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Myös ympäristöllä on vaikutusta lonkkavian ilmenemiseen ja vaikeusasteeseen. Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta yleisintä se on suurilla ja jättiroduilla. Oireet voidaan huomata pentuna 3–12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, "pupuhyppeleminen", ylösnousuvaikeudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja naksateleva ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä. Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä ja oireilu laitetaan usein vanhenemisen piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälinjan aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen. Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteiden ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja, kuten esimerkiksi lantion häpyluun lämpöluudutus, on myös olemassa. Huomioithan, että kirurgisesti hoidettua koiraa ei saa käyttää jalostukseen ja se tulisi siirtää EJ-rekisteriin. Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu useimmilla roduilla lonkkien röntgenkuvaukseen. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen.

Teksti: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/lonkkanivelen-kasvuhairio>

Lonkkaniveltilasto:

Lonkkaniveltilastoista nähdään, että kuvausprosentti vuosina 2001–2008 sekä vuosina 2009–2018 on pysynyt täysin samana. Kuvaustuloksien A-D kesken eroavaisuuksia on 1–2 %, joka ei näillä yksilömäärillä ole vaikuttava. Jalostuksesta ulkona olevien koirien, E-tuloksen saaneiden määrän kasvu on toiseksi suurin, 4 %. Jalostustietojärjestelmän yksilökohtaisten tietojen mukaan on mahdollista, että nämä yksilöt ovat mahdollisesti oireilleet huonoja niveliä, jonka vuoksi E-tuloksia on kuvatuissa enemmän. Jalostustietojärjestelmästä löytyy useampia isoja pentueita, joissa ainoat kuvatut ovat olleet E-lonkkaisia. Suurin yksittäinen parannus on ollut D-lonkkien kohdalla, jossa nähdään 6 % lasku. Kuitenkaan kahden huonoimman lonkkatuloksen, D-E, yhteenlasketussa määrässä on enää 1 % ero. E-lonkkaisten koirien sulkeminen jalostuksesta ei vaikuta jalostukseen käytettävissä olevaan materiaaliin. Tulevaisuudessa mahdollisesti olisi mietittävä, vaaditaanko Pevisassa D-lonkkaiselle pariaksi A-lonkkaista. Tällä hetkellä tämä on ainoastaan suositus. Nivelterveyden edistämisen kannalta D-lonkkaiset olisi mahdollista sulkea jalostuksesta kokonaan ulos. Tällä ei olisi merkitystä jalostusmateriaalin määrään.

Taulukot on haettu käyttäen syntymävuotta erottelevana tekijänä. Tämän takia taulukko päättyy vuoteen 2018, koska nuoremmat koirat eivät ole kuvausikäisiä. Taulukot haettu 13.2.2021

Vuosi	Syntyneitä	A	B	C	D	E	Yhteensä
2001	65	4	4	6	6	2	22
2002	46	2	5	6	3	0	16
2003	43	8	4	5	3	0	20
2004	108	14	6	8	14	2	44
2005	105	8	8	14	10	4	44
2006	87	8	9	4	6	2	29
2007	90	11	4	7	10	0	32
2008	160	22	10	12	9	3	56
Yhteensä	704	77	50	62	61	13	263

Vuosi	Tutkittu	A	B	C	D	E
2001	34 %	18 %	18 %	27 %	27 %	9 %
2002	35 %	12 %	31 %	38 %	19 %	0 %

2003	47 %	40 %	20 %	25 %	15 %	0 %
2004	41 %	32 %	14 %	18 %	32 %	5 %
2005	42 %	18 %	18 %	32 %	23 %	9 %
2006	33 %	28 %	31 %	14 %	21 %	7 %
2007	36 %	34 %	12 %	22 %	31 %	0 %
2008	35 %	39 %	18 %	21 %	16 %	5 %
Yhteensä	37 %	29 %	19 %	24 %	23 %	5 %

Vuosi	Syntyneitä	A	B	C	D	E	Yhteensä
2009	114	10	13	10	11	5	49
2010	92	8	5	6	4	3	26
2011	135	16	6	4	12	3	41
2012	137	14	7	20	11	10	62
2013	109	12	13	11	9	4	49
2014	85	9	8	8	4	2	31
2015	116	15	15	11	11	3	55
2016	117	9	9	10	3	2	33
2017	96	17	9	9	6	2	43
2018	128	9	3	6	6	5	29
Yhteensä	1129	119	88	95	77	39	418

Vuosi	Tutkittu	A	B	C	D	E
-------	----------	---	---	---	---	---

2009	43 %	20 %	27 %	20 %	22 %	10 %
2010	28 %	31 %	19 %	23 %	15 %	12 %
2011	30 %	39 %	15 %	10 %	29 %	7 %
2012	45 %	23 %	11 %	32 %	18 %	16 %
2013	45 %	24 %	27 %	22 %	18 %	8 %
2014	36 %	29 %	26 %	26 %	13 %	6 %
2015	47 %	27 %	27 %	20 %	20 %	5 %
2016	28 %	27 %	27 %	30 %	9 %	6 %
2017	45 %	40 %	21 %	21 %	14 %	5 %
2018	23 %	31 %	10 %	21 %	21 %	17 %
Yhteensä	37 %	28 %	21 %	23 %	18 %	9 %

Kyynärnivelen kasvuhäiriöt

Pyreneittenmastiffien kyynärnivelsairauksia on seurattu PEVISA:n puitteissa. Voimassa olevan PEVISA:n mukaan jalostukseen käytettävistä koirista tulee olla kyynärnivellausunto. Tutkimustuloksella (tulokset 0–2) ei kuitenkaan ole vaikutusta rekisteröintiin. Kennelliiton jalostusstrategian voimaan tulon jälkeen kaikkein huonoimpien (tulos 3) kyynärstatuksen omaavia koiria ei kuitenkaan saa käyttää jalostukseen.

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (engl. elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kyynärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varislisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan sairaus, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke (processus anconaeus). Kyynärnivelen inkongruenssia (nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta) pidetään tärkeänä syynä kaikkiin edellä mainittuihin kasvuhäiriöihin ja myös se lasketaan kyynärnivelen kasvuhäiriöksi.

Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen, että aiheuttajina ovat eri geenit. Kyynärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykykäsityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä.

Kaikissa kyynärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4–7 kuukauden iässä. Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta levon jälkeen. Ontuminen voi olla jatkuvaa tai ajoittaista. Omistajan voi olla vaikea havaita koiran ontumista, jos kasvuhäiriö on molemminpuolinen. Toisinaan kasvuhäiriö on molemmissa kyynärnivelistä, vaikka koira ontuu vain

toista jalkaa. Usein oireet huomataan vasta aikuisiällä ja silloin oireet johtuvat kasvuhäiriön seurauksena kehittyneestä nivelrikosta. Kiinnittymätön kyynärpään uloke ei välttämättä oireille nuorella koiralla ja se voi olla röntgenkuvauksen sivulöydös.

Kasvuhäiriöiden ja niiden erilaisten kirurgisten hoitojen tehosta ja pitkäaikaisennusteesta ei ole olemassa kattavia tutkimuksia. Leikkaushoidon hyöty on epävarma, jos nivelessä on jo selvät nivelrikon merkit. Kaikkien kyynärnivelen kasvuhäiriöiden seurauksena on ainakin hoitamattomana yleensä nivelrikko. Leikattuunkin jalkaan kehittyy usein jonkin asteinen nivelrikko, mutta sen määrä voi olla vähäisempää ja se voi kehittyä myöhemmin kuin ilman leikkausta hoidetussa nivelessä. Kyynärnivelen nivelrikko invalidisoi koiraa yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla. Nivelrikon hoidossa tärkeitä ovat painon pudotus, liikunnan rajoitus ja tarvittaessa käytetään myös tulehduskipulääkkeitä. Lisäksi voidaan käyttää nivelnesteiden koostumusta parantavia lääkkeitä ja ravintolisä.

Suomessa kyynärniveltuvien arviointi perustuu pääasiassa nivelrikon merkkeihin, mutta myös muut kasvuhäiriöön viittaavat röntgenlöydökset huomioidaan. Teksti: https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/kyynarnivelen-kasvuhairiot?fbclid=IwAR2hwGKhk9Y4hM7ptnrwAudXI3oVScHn-WDhNL_wTqDo1omWKSUcwo3o-Y

Kyynärniveltilasto:

Tilasto haettu 13.2.2021

Lonkkaniveltilastoista nähdään, että kuvausprosentti vuosina 2001–2008 sekä vuosina 2009–2018 on pysynyt lähes samana. Sekä 1-, että 2–3 tuloksen saaneiden määrä on lisääntynyt myöhemmällä jaksolla 3 %. 0- tuloksen saaneissa on ainoastaan yhden prosentin ero. 2-tuloksen saaneissa yksinään on yhden prosentin ero.

Ilman PEVISAn raja-arvoa käytetään jalostukseen enimmäkseen tervekyynäräisiä yksilöitä ja jos kyynärät ovat arvoltaan 1 tai 2, niin niille on etsitty 0-kyynäräinen jalostuskoira. Siksi raja-arvoilla ei noita lukuja saataisi paljonkaan paremmiksi. Tärkeintä kyynärienkin terveyden kannalta on, että kuvaustuloksia itsessään saadaan koirista lisää, jolloin kuvattujen koirien suhde syntyneisiin koiriin nähdessä kasvaisi. Tällä saisimme rodusta kattavampaa tietoa, ja tulosten tulkinnanvaraisuus vähenisi.

Vuosi	Syntyneitä	0	1	2	3	Yhteensä
2001	65	17	4	1	0	22
2002	46	14	2	1	0	17
2003	43	18	1	0	1	20
2004	108	34	6	1	2	43
2005	105	33	5	4	2	44
2006	87	24	3	1	1	29
2007	90	25	4	2	2	33

2008	160	47	4	2	3	56
Yhteensä	704	212	29	12	11	264

Vuosi	Tut kitt u	0	1	2	3
2001	34 %	77 %	18 %	5 %	0 %
2002	37 %	82 %	12 %	6 %	0 %
2003	47 %	90 %	5 %	0 %	5 %
2004	40 %	79 %	14 %	2 %	5 %
2005	42 %	75 %	11 %	9 %	5 %
2006	33 %	83 %	10 %	3 %	3 %
2007	37 %	76 %	12 %	6 %	6 %
2008	35 %	84 %	7 %	4 %	5 %
Yhteensä	38 %	80 %	11 %	5 %	4 %

Vuosi	Synty neitä	0	1	2	3	Yhtee nsä
2009	114	36	5	6	2	49
2010	92	21	5	0	1	27
2011	135	34	2	3	2	41
2012	137	47	4	3	8	62

2013	109	39	2	5	2	48
2014	85	22	2	4	2	30
2015	116	49	5	0	1	55
2016	117	30	2	0	2	34
2017	96	37	3	1	2	43
2018	128	21	3	2	2	28
Yhteensä	1129	336	33	24	24	417

Vuosi	Tut kitt u	0	1	2	3
2009	43 %	73 %	10 %	12 %	4 %
2010	29 %	78 %	19 %	0 %	4 %
2011	30 %	83 %	5 %	7 %	5 %
2012	45 %	76 %	6 %	5 %	13 %
2013	44 %	81 %	4 %	10 %	4 %
2014	35 %	73 %	7 %	13 %	7 %
2015	47 %	89 %	9 %	0 %	2 %
2016	29 %	88 %	6 %	0 %	6 %
2017	45 %	86 %	7 %	2 %	5 %
2018	22 %	75 %	11 %	7 %	7 %

Yhteensä	37 %	81 %	8 %	6 %	6 %
----------	------	------	-----	-----	-----

4.3.2 MUUT RODULLA TODETUT MERKITTÄVÄT SAIRAUDET JA VIAT

Pyreneittenmastiffeilla yleensä esiintyvät sairaudet ja viat ovat yleisimpiä luuston ja nivelien alueella, joihin kuuluu muun muassa selän perinnölliset muutokset, olkapäiden irtopalat tai muut kasvuhäiriöt, polven ristisidevammat sekä yliliikkuvat kintereet. Tämän lisäksi jalostustietojärjestelmän perusteella pyreneittenmastiffeilla esiintyy myös syöpiä, kohtutulehduksia, ja silmissä sisään- ja ulospäin kiertynyttä luomea ja ylimääräisiä ripsiä. Syöivistä yleisimpiä kirjattuja on luusyöpä. Neurologisista sairauksista pyreneittenmastiffilla yleisin on epilepsia. Jalostustietojärjestelmään kirjatusta epilepsiaan kuolleista ei kuitenkaan saada yli 5 % esiintyvyyttä koko koirakannasta.

Pyreneittenmastiffien edellinen terveystarkastus koirien omistajille on toteutettu vuonna 2014. Vuonna 2020 Pyreneittenmastiffit ry oli yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa toteuttamassa Petsofi -alustalle terveystarkastusta, johon tiedetään saadun yli 100 vastausta. Vastausten analysointi on kuitenkin kesken, joten näitä tietoja ei voida vielä tässä käyttää. Huomioitavaa on, että Petsofin kyselyyn on saatu vastauksia ympäri maailmaa.

Vuoden 2014 kyselyyn 42 vastausta. Tästä syystä kyselyn perusteella ei voida tehdä kovin pitkälle meneviä johtopäätöksiä rodun terveydentilasta. Huomattavaa on myös, että näin pienellä otannalla on suuri mahdollisuus saada vastauksia koirilta, joiden terveysongelmat tuovat haasteita päivittäiseen elämään. Näin ollen tilastossa saattaa olla aliedustettuna terveet koirat. Lisäksi kysymyksen asetanta Hotspot koettiin yleisimmäksi ongelmaksi (21 % vastanneista), seuraavaksi tuli allergiat (16 %), hiiva (9 %), syöpä (7 %), luusto-ongelmat (7 %), eturauhastulehdus (4 %), munuaisten vajaatoiminta (4 %). Lisääntymiseen liittyviä ongelmia vastauksissa oli kaksi kappaletta, pennun virheasento ja kohtuun kuollut pentu.

Selän perinnölliset sairaudet:

Spondyloosi

Spondylosis deformans eli spondyloosi on selkärangan rappeumasairaus, jossa selkänikamien rajoille muodostuu luupiikkejä ja/tai -siltoja. Spondyloosia kehittyy usein normaalistikin ikääntymisen myötä, mutta bokseilla rappeumaa todetaan jo nuorilla koirilla. Spondyloosi on todettu perinnölliseksi sairaudeksi bokseilla (perinnöllisyys 0,42–0,62), joten sitä voidaan vastustaa jalostusvalinnoilla.

Silloittumat ovat yleisimpiä rintarangan loppuosassa ja lannerangan sekä ristiselän alueella, joten rinta- ja lannerangasta otetut sivukuvat ovat riittäviä kartoituskuvaamisessa. Spondyloosin suositeltava kuvausikä bokseilla on 2 vuotta, jolloin ikääntymismuutoksia ei vielä ole, mutta perinnölliset muutokset ovat ehtineet muodostua. Vanhalle koiralle sallitaan hieman enemmän muutoksia kuin saman lausunnon saavalle nuorelle koiralle, mutta eri-ikäisten koirien lausuntoja on vaikea verrata suoraan, koska ikääntymismuutosten osuutta on hankalaa arvioida. Kuitenkin kannattaa muistaa, että spondyloosi on etenevä sairaus, joten puhdas selkä tai vain lievät muutokset vanhemmalla koiralla on jalostuksellisesti erittäin merkittävä löydös. Teksti: ELT Anu Saikku-Bäckström, <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/perinnolliset-selkamuutokset>

Välimuotoinen lanneristinikama

Välimuotoinen lanneristinikama (*lumbosacral transitional vertebra, LTV*) on yleinen synnynnäinen ja perinnöllinen nikamaepämuodostuma, jonka periytymismekanismeja ei tunneta. LTV:llä tarkoitetaan nikamaa, jossa on sekä lanne- että ristinikaman piirteitä. Välimuotoinen nikama voi olla viimeinen lannenikama (L7), jolloin puhutaan sakralisaatiosta tai ensimmäinen ristiluun nikama (S1), jolloin puhutaan lumbalisaatiosta. Muutos voi olla symmetrinen eli samanlainen oikealla ja vasemmalla puolella tai epäsymmetrinen, jolloin selällään otetussa röntgenkuvassa nähdään puoliero. Diagnoosi tehdään usein lonkkakuvasta, josta voidaan nähdä koiran ristiluu ja lanne-ristiluuliitos yhdestä suunnasta ("ylhäältäpäin"). Joillain koirilla lannenikamien lukumäärä on poikkeava, normaalin 7 nikaman sijaan näillä koirilla on 8 (L8) tai 6 (L6) lannenikamaa. L8 eli lumbalisaatio tarkoittaa, että ristiluun 1. nikama on muodoltaan lannenikama ja L6 (sakralisaatio) tarkoittaa, että 7. lannenikama on muodoltaan ristinikama. Tämä on yksi LTV:n muoto ja se toteamiseen tarvitaan sekä rinta- ja lannerangan sivusuunnassa otetut röntgenkuvat. Lannerankakuvassa tulee näkyä koko ristiluun alue.

LTV:tä esiintyy useilla koiraroduilla, ja ainakin saksanpaimenkoirilla sen yhteydestä selkävaivoihin on tutkimustietoa. LTV altistaa lanne-ristiluuliitosalueen varhaiselle rappeutumiselle, minkä seurauksia voivat olla takaselän kivut ja pahimmassa tapauksessa takajalkojen halvausoireet. Hoitona käytetään lepoa ja kipulääkkeitä ja vakavimmissa tapauksissa leikkaushoitoa. Kotikoirina sairastuneet koirat pärjäävät usein melko hyvin, mutta ennuste paluusta harrastus- tai työkoiraksi on epävarma. Teksti: ELT Anu Lappalainen, Helsingin yliopisto, <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/perinnolliset-selkamuutokset>

Nikamaepämuodostumat

Selkärangan nikamien epämuodostumia (*vertebral anomaly, VA*) esiintyy useilla koiraroduilla. Niin sanotuilla "korkkiruuvihäntäisillä" roduilla (*bostoninterrieri, englanninbulldoggi ja ranskanbulldoggi*) saattaa koko selkäranka olla korkkiruuvihäntään liittyen epämuotoinen. Myös mopsi kuuluu perinteisesti tähän brakykefaalisten (lyhytkalloisten) rotujen joukkoon, vaikka sen häntä on eri tavalla kierteinen. Näillä koirilla yleisimpiä nikaman kehityshäiriöitä ovat erimuotoiset puolinnikamat (*hemivertebra*) ja perhosnikamat (*nikama, joka selällään otetussa kuvassa muistuttaa muodoltaan perhosta*).

Spina bifida (selkärankahalkio) on tila, jossa nikaman katto ei ole sikiönkehityksen aikana sulkeutunut ja selkäydin tai sen kalvot ovat ilman nikaman luista suojaa. Myös häntä ja ristiluu ovat em. roduilla muodostuneet epämuodostuneista nikamista, minkä takia häntä on epämuodostunut, hyvin lyhyt ja jäykkä. Kipu ja tai neurologisia ongelmia esiintyy, jos epämuodostuneet nikamat painavat selkäydintä. Tällainen selkä on myös normaalia alttiimpi tapaturmille. Hännän epämuodostumat voivat aiheuttaa virheasennon, joka voi johtaa ulostamisvaikeuksiin tai ihovaurioihin. On todennäköistä, että kaikilla em. tyyppisillä koirilla esiintyy epämuodostuneita nikamia, mutta niiden määrä ja muoto vaihtelevat eri yksilöillä. ELT Anu Lappalainen, Helsingin yliopisto, <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/perinnolliset-selkamuutokset>

Pyreneittenmastiffeilla on alettu lisääntyvässä määrin kuvaamaan selkiä. Prosentuaaliset kuvausmäärät ovat vielä pieniä. Spondyloosikuvatuilta koirilta on usein kuvattu myös LTV ja/tai VA. Yhdelläkään kuvatuilla koirilla ei ole kuvaushetkellä ollut pahimpia muotoja spondyloosista, asteikolla 3–4. Pyreneittenmastiffeilla esiintyy köyrymäistä selkää, jonka vuoksi on suositeltavaa jatkaa hyvää kehitystä selkien kuvaamisen lisäämisessä. Pyreneittenmastiffien VA1 tuloksista suurin

osa johtuu selitteestä ”vaillinaisesti kehittyneet kylkiluut”, jolloin joko koko viimeinen pari, tai osa näistä kahdesta kylkiluusta puuttuu. Jalostustietojärjestelmässä LTV:n yleisin muoto on LTV1.

Spondyloositolasto:

Taulukot haettu 13.2.2021

Vuosi	Syntyneitä	0	1	2	3	4	Yhteensä
2011	135	2	0	0	0	0	2
2012	137	0	0	0	0	0	0
2013	109	3	0	2	0	0	5
2014	85	6	0	0	0	0	6
2015	116	3	0	0	0	0	3
2016	117	2	0	0	0	0	2
2017	96	10	0	0	0	0	10
2018	128	4	1	0	0	0	5
Yhteensä	923	30	1	2	0	0	33

Vuosi	Tutkittu	0	1	2	3	4
2011	1 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2012	0 %					
2013	5 %	60 %	0 %	40 %	0 %	0 %
2014	7 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2015	3 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2016	2 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2017	10 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %
2018	4 %	80 %	20 %	0 %	0 %	0 %

Yhteensä	4 %	91 %	3 %	6 %	0 %	0 %
----------	-----	------	-----	-----	-----	-----

Polven ristiksidevauriot

Pyreneittenmastiffeilla todetaan jonkin verran polven ristiksidevaurioita. Omistajien kertomuksen mukaan joukossa on sekä osittaisia, että kokonaan katkenneita ristiksiteitä. Raskaalla ja suurella rodulla riski toisen ristiksiteen katkeamiseen on suuri, jos toinen joudutaan kirurgisesti operoimaan. Osa leikkauksista onnistuu hyvin ja koira voi elää normaalia elämää.

Polven etummaisen ristiksiteen vaurio on yleinen sairaus monilla koiraroduilla. Sitä ilmenee sekä pienillä että isoilla roduilla. Ristiksiteen vaurio on koirien yleisin kirurgista hoitoa vaativa nivelsairaus.

- 80 % ristiksidevaurioista on aluksi osittaisia
- Ristiksidevaurio periytyy
- Operoitua koira ei saa käyttää jalostukseen

Takajalan puutteellinen kulmautuminen, jossa reisiluun ja sääriluun välinen kulma on sivusta katsottuna liian pieni, aiheuttaa lisärasitusta eturistiksiteelle, ja sitä pidetään tärkeänä eturistiksidevauriolle altistavana tekijänä. Samankaltainen liiallinen kuormitus eturistiksiteelle voi syntyä myös silloin, jos sääriluun nivelpinta on taaksepäin kalteva. Lonkkien kipeytyminen lisää polvinivelen kuormitusta ja altistaa ristiksidevauriolle. Muut polvinivelen sairaudet, kuten osteokondroosi ja polvilumpion luksaatio johtavat usein ristiksidevaurioon: osteokondroosi voi häiritä kasvuaikana eturistiksiteen normaalia kehittymistä ja myöhemmin osteokondroosiin liittyvä rustovaurio, nivelen tulehdusreaktio ja nivelrikkomuutokset johtavat eturistiksiteen pettämiseen.

Polvilumpion luksaatioon liittyy tulehdusreaktion ja nivelrikkomuutosten lisäksi polvinivelen toiminnallinen asennonmuutos. Etenkin hoitamaton mediaalinen luksaatiotaipumus, johon liittyy sääriluun kiertyminen sisäänpäin, vaurioittaa ristiksidettä. Iäkkäillä koirilla yleiskuntoon vaikuttavat sairaudet, erityisesti kilpirauhasen vajaatoiminta ja kortisolin liikaeritys (Cushingin tauti) altistavat eturistiksidevaurioille. Myös ylipaino on merkittävä ristiksidevauriolle altistava tekijä.

Ristiksidevaurio on voimakkaasti perinnöllinen, operoitua koira ei saa käyttää jalostukseen

Huomioitavaa on, että polvilumpion luksaation varalta annettava polvilausunto ei kuvaa sairastumisriskiä eturistiksidevaurion suhteen. Teksti on lyhennelmä kennelliiton sivulta: ELL Juha Kallio, Eläinystäväsi Lääkäri, Tampere, https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/polven-ristiksidevaurio?fbclid=IwAR2pGXfl3vWuYDOaqTYU07JfJnz5MU3_IVHGNkJRCBOAHRdYLS7MYNDvFEQ

Silmäsairaudet

Pyreneittenmastiffeilla diagnosoidaan useimmiten alla lueteltuja silmäsairauksia. Silmäsairauksissa jättimäisen molossirodun kohdalla altistavia tekijöitä ovat perinnöllisyyden lisäksi liialliset piirteet esimerkiksi nahkan määrässä ja luomien rakenteessa.

Entropion eli luomen sisääнкиertymä

Entropion on tavallisimmin alaluomessa esiintyvä virheasento, jolloin luomi kiertyy sisäänpäin aiheuttaen silmän pinnan ärtymistä luomen karvojen / ihon osuessa silmän pintaan. Tyypillinen oire on silmän kyynelehtiminen roskan tunteen takia. Lyhytkuonoisilla koiraroduilla entropion esiintyy tavallisimmin nenänpuoleisessa alaluomessa, jolloin myös alaluomen kyynelkanavan aukko kiertyy liaksi sisään, eikä siten viemärovi kyyneliä normaalisti. Tämä lisää kyynelehtimistä. Isommilla koiraroduilla entropion voi liittyä liian suureen luomirakoon (makroblepharon), jolloin alaluomi rullaa sisäänpäin tyypillisesti korvanpuoleisesta osasta. Lisäksi pään ihon runsas poimuisuus aiheuttaa luomien sisäänkiertymää.

Lieviä tapauksia voi käyttää jalostukseen, mutta parituskumppaniksi valittakoon vaivan suhteen mahdollisimman terve yksilö. Vakavia tapauksia (kirurgista hoitoa vaativat tai näkökyvyltään heikentyneet) ei pidä käyttää jalostukseen lainkaan.

Ektropion / makroblepharon

Luomen uloskiertymä (ektropion) ja liian suuri luomirako (makroblepharon) ovat melko tavallisia löydöksiä erityisesti suurilla koiraroduilla. Pahimmillaan luomiraot ovat niin suuret, että ala- ja yläluomi ovat keskeltä uloskiertyvät ja reunoilta sisäänkiertyvät. Tällöin luomien rakenne muistuttaa timanttia ja siitä käytetäänkin diamond eye -nimitystä.

Pään suuri koko, ”numeroa liian suuri iho”, isohko silmäkuoppa ja siihen suhteessa liian pieni silmämuna aiheuttavat epäsuhtan, jolloin silmäluomen reunat eivät enää asetu sievästi silmää vasten, eivätkä siten toimi normaalisti. Nenänpuoleinen kulma voi olla poikkeuksellisen avoin pitkäkuonoisilla koiraroduilla, jolloin siihen kertyy runsaasti eritteitä. Esiin pilkottavien luomien sisäpintojen ja silmämunan sidekalvot ovat alttiita vedolle, pölylle ja UV säteilylle ja toistuvat sidekalvon tulehdukset ovat tyypillisiä. Kyynelen levittyminen voi olla puutteellista ja siten sarveiskalvojen pinnat voivat ahavoitua ja tulehtua. Vanhemmiten ihon elastisuuden muuttuessa luomet alkavat roikkua usein entistä pahemmin. Tavallisimmin alaluomi on osin irti silmän pinnasta ja uloskiertävä (ektropion), mutta myös yläluomi voi alkaa roikkua silmän päällä, aiheuttaen ongelmia näkökyvylle.

Samoin kuin entropion / trichiasis -koiria, lieviä ektropion / makroblepharon -diagnoosin saaneita koiria voi käyttää jalostukseen, mutta parituskumppaniksi on valittava em. vaivan suhteen terve yksilö. Vakavia tapauksia ei pidä käyttää jalostukseen lainkaan.

Cherry eye eli kirsikkasilmä

Kolmannen silmäluomen eli vilkkuluomen tyvessä sijaitsevan kyynelrauhanen ”esiin pullahdus” on usein nuorilla koirilla (3 kk-1 v) esiintyvä perinnölliseksi oletettu silmänsairaus. Rauhasen tyven sidekudoksen heikkous mahdollistaa rauhasen esiintulon. Esille tultuaan rauhanen usein ärtyy ja muuttuu entistä turpeammaksi ja punaisemmaksi, muistuttaen tällöin kirsikkaa.

Hoitona on esiin pullahtaneen rauhasen mikrokirurginen ”paikalleen taskutus”. Tällöin sen toiminta (kyynelen erityys) jatkuu normaalisti. ”Pullahtanutta” rauhasta ei tule poistaa, sillä se altistaa potilaan myöhemmin kuivasilmäisyydelle. Cherry eye -diagnoosin saanutta koiraa voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen terveen parituskumppanin kanssa. Tekstilyhennelmä: Suomen Kennelliiton silmänsairaustryöryhmä, silmätarkastuseläinlääkärit, Sari Jalomäki, Elina Pietilä ja Päivi Vanhapelto https://www.kennelliitto.fi/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/yleisimmat-silmasairaudet?fbclid=IwAR1kK6ma9x8ITiXz5AI7V9fWFpCfBhvNMFCLkKw_0cyTnETWqA1bMKO kqGE

Sydänsairaudet

Pyreneittenmastiffeilla esiintyy jonkin verran kuolemaan johtavia sydänsairauksia. Näistä yleisimpänä merkintänä on kardiomyopatia. Lisäksi sekalaisia muita syitä on ilmoitettu. Suurin osa syistä on merkitty ainoastaan sydänsairautena, eikä kahdesta muusta yleisimmästä sydänsairaudesta, subaorttastenoosista ja pulmonaalistenoosista ole tietoja. Sydämen ultraäänitutkimuksella voidaan varmimmin selvittää mahdollisten sydänsairauksien esiintymistä. Pyreneittenmastiffeilla ei käytännössä ole tehty sydämen ultraäänitutkimuksia (vuosina 1988-2021 1 kpl). Koska suurin osa sydänsairauksista etenee hiljalleen ja osin huomaamattomasti, on keski-ikä sydänsairauksiin kuolleissa kohtuullisen korkea. Jalostukseen käytettäville koirille suositellaan sydänultraäänitutkimuksen tekemistä esimerkiksi luustokuvausiän ylittyessä. Ikäraja esimerkiksi kardiomyopatiaa tutkittaessa on sydänultralle 1 vuosi.

Dilatoiva kardiomyopatia (DCM)

Dilatoiva kardiomyopatia on sairaus, jossa sydänlihaksen etenevä rappeuma johtaa sydämen vasemman kammion laajentumiseen ja pumppausvoiman pettämiseen. Sairaus saattaa johtaa sydämen vajaatoimintaan ja koiran ennenaikaiseen menehtymiseen. Dilatoivaa kardiomyopatiaa esiintyy tyypillisesti isoilla koiraroduilla, kuten dobermanni, irlanninsusikoira, tanskandoggi ja bokseri. Monilla roduilla sairaus on todettu perinnölliseksi, tai perinnöllisyyttä epäillään. DCM ei ole synnynnäinen sairaus. Se ilmenee yleisimmin keski-ikäisillä ja vanhemmilla koirilla, mutta sitä esiintyy myös nuoremmilla koirilla. DCM ilmenee eri roduilla eri tavalla. Tyypillistä kaikilla roduilla kuitenkin on, että muutokset ovat todettavissa 2-3 vuotta ennen oireiden ilmenemistä. Sydänlihaskuutokset todetaan ultraäänitutkimuksella vasemman kammion laajenemisena ja supistumisvireyden laskuna. Joillakin roduilla todetaan sairauteen liittyviä rytmihäiriöitä, joko kammiolisälyöntisyyttä tai eteisvärinää. Rytmihäiriöt todetaan sydänfilmitutkimuksella. Rytmihäiriöt voivat esiintyä ilman ultraäänimuutoksia, niitä ennen, tai yhtäaikaaisesti niiden kanssa. Rotukohtaiset vaihtelut tulee huomioida seulontatutkimuksia (PEVISA ja JTO:n tutkimussuosituksia jalostuskoirille) laadittaessa. Oireina sydänlihasrappeuman aiheuttamassa vajaatoiminnassa ovat rasituksensietokyvyn alentuminen sekä nesteen kertyminen keuhkoihin, mikä ilmenee yskänä ja hengitysvaikeuksina. Rytmihäiriöistä kammioperäiset rytmihäiriöt voivat olla henkeä uhkaavia, ja saattavat johtaa äkkikuolemaan ilman edeltäviä oireita. Kennelliiton sydäntyöryhmä on määritellyt DCM:n diagnoosikriteerit, jotka perustuvat tieteellisiin julkaisuihin. Kriteereitä päivitetään tarpeen mukaan, kun uutta tietoa julkaistaan. Kennelliiton hyväksymät sydänultraäänineläinlääkärit käyttävät sydäntutkimuksissa näitä yhtenäisiä kriteereitä. Sydämen ultraäänitutkimus kertoo sydämen kunnan tutkimushetkellä, ja on voimassa vuoden. Koiran tulee olla tutkittaessa vähintään vuoden ikäinen. Teksti: ELT Maria Wiberg 2016, www.kennelliitto.fi

Epilepsia

Pyreneittenmastiffeilla on diagnosoitu epilepsiaa, jolla epäillään olevan enimmäkseen perinnöllistä taustaa. Useissa epilepsiatapauksissa pentueessa on enemmän kuin yksi pentu, joka sairastuu epilepsiaan. Epilepsiaa sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Kennelliiton ohjeen mukaisesti myös sellaisia riskilinjooja, joiden tiedetään tuottaneen epileptisiä jälkeläisiä, ei tule yhdistää.

Epilepsia on toistuvia kohtauksia aiheuttava aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka on koiran yleisin neurologinen sairaus.

Kohtauksien luonne vaihtelee ja koiralla voi olla tajunnan, motoriikan, sensorisen toiminnan, autonomisen hermoston ja/tai käyttäytymisen häiriöitä. Kohtauksen aikana koira voi olla tajuissaan

tai tajuton. Jos koko koira kouristelee, puhutaan yleistyneestä kohtauksesta. Kohtaus voi esiintyä myös paikallisena, jolloin vain yksi lihasryhmä, esimerkiksi koiran raaja tai raajat kouristelevat. Paikallisalkuinen kohtaus voi laajeta yleistyneeksi kohtaukseksi. Kohtauksen luonne riippuu purkauksen lähtöpaikasta aivoissa ja sen leviämisestä. Epilepsiaa sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen. Samoin on vältettävä sellaisten riskilinjojen yhdistämistä, joiden tiedetään tuottaneen epileptikkojälkeläisiä, niin kauan kun rodulle ei ole olemassa geenitestiä, jonka avulla sairauden kantajuus voidaan todeta.

Ensimmäinen epilepsiakohtaus tulee useimmiten nuorena, 1–5 –vuotiaana, mutta perinnöllinen epilepsia voi alkaa missä iässä hyvänsä. Samantyyppisiä kohtauksia voivat aiheuttaa myös muut sairaudet kuin epilepsia. Epilepsiadiagnoosi pohjautuu muiden sairauksien poissulkemiseen. Siksi koirasta otetaan virtsa- ja verinäytteitä ja tehdään neurologinen tutkimus. Jollei muuta selittävää syytä löydy, koira sairastaa epilepsiaa. Epilepsiaa ei voida parantaa, vaan koira tarvitsee lääkitystä koko loppuelämänsä ajan. Lääkityksen aloituspäätökseen vaikuttaa kohtauksien esiintymistiheys ja vakavuus. Lääkityksen avulla epilepsiakohtausten esiintymistä voidaan harventaa, kohtauksia lieventää ja niiden kestoa lyhentää. Joskus kohtaukset saadaan lääkityksellä kokonaan loppumaan. Teksti: Eläinlääkäri Nina Mahlanen, Eläinklinikka Peninkulma, <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/koiran-epilepsia>

Edellä mainittujen lisäksi pyreneittenmastiffien valkopohjainen piebald -väritys yhdessä vielä suurelta osin tuntemattomien valkopää- ja muiden geenien kanssa altistaa pyreneittenmastiffin joko osittaiselle tai molemminpuoleiselle kuuroudelle. Pyreneittenmastiffien väryksestä lisää Liitteessä 2.

Koirilla esiintyy myös värigeenejä, jotka aiheuttavat ns. toissijaista eli sekundääristä synnynnäistä kuuroutta. Merkittävimpiä näistä geeneistä ovat valkoläiskäisyttä ja valkoisuutta aiheuttavat piepaldismi (sp)- ja white spotting –geeni (sw) sekä marmorointiväriä aiheuttava merle –värigeeni. Näiden geenien vaikutus väreihin heijastaa niiden merkitystä melanosyyttien eli ihon pigmenttiä tuottavien solujen ylläpitoon.

Melanosyytit ovat peräisin ns. hermostopienasta ja ne vaeltavat sikiökehityksen aikana eri puolille elimistöä, myös kehittyvän korvan alueelle. Täysin valkoisilla koirilla (sw/sw) tai merle-geenin suhteen homotsygooteilla yksilöillä melanosyytit puuttuvat kokonaan tai niitä on vain murto-osa normaalista määrästä. Melanosyytit puuttuvat tällöin myös kehittyvän sisäkorvan alueelta.

Melanosyyttien merkitystä sisäkorvan kehityksessä ei vielä kokonaan ymmärretä, mutta melanosyyttien on havaittu ylläpitävän sisäkorvan käytävään endolymfanestettä tuottavaa stria vascularis- verkostoa. Jos ko. verisuonisto ei kehity normaalisti melanosyyttien puuttuessa, ei korvassa ole endolymfaa eikä synny kuuloaistimukselle välttämätöntä värähtelyä. Sisäkorvan rakenteet usein myös surkastuvat ja kuulo on pysyvästi vaurioitunut ja usein seurauksena on molemmissa tai kummassakin korvassa täydellinen ns. sekundäärinen kuurous. On myös mahdollista, että melanosyytteihin vaikuttavat molekyylit vaikuttavat myös muuhun hermostopienaan, jolloin kuurous voi johtua myös kuuloelimeen liittyvien hermostopienasta lähtöisin olevien ns. stato-akustisten hermopäätteiden puutteellisesta erilaistumisesta. Teksti on osittainen lainaus Kennelliiton sivulta: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/kuurouden-taustaa-koirilla>

4.3.3 YLEISIMMÄT KUOLINSYYT

Kuolinsyytilasto:

Tilasto haettu 13.2.2021

Kuolinsyytilasto on haettu kuolinvuoden mukaan, vuosilta 2001–2021. Suurin yksittäinen syy on luusto- ja nivelsairauksiin kuollut koira, 66 kpl. Toiseksi suurin syy pyreneittenmastiffin kuolemalle on vanhuus, 59 kpl. Hermostollisista sairauksista epilepsiaan on kuollut ajanjaksolla 7 koiraa. 41 koiraa on kuollut syöpäsairauksiin, 44 koiran kohdalla ei ole kirjattu syytä. Sydänsairauksiin kuolleita koiria ajanjaksolla on 26. Näistä 6 on ilmoitettu kuolleen kardiomyopatiaan, lähes kaikilla muilla sydänsairauden tarkempaa kuvausta ei ole merkitty. Kuolinsyytilastot puoltavat PEVISA:n olemassaoloa luusto- ja nivelsairauksien korkean kuolleisuuden vuoksi, ja jättirodun nivelterveyteen tulee kiinnittää huomiota. Syöpäsairauksien osalta on jalostustietojärjestelmässä nähtävissä, että koirat ovat keski-ikästään hieman vanhempia, kun taas luustosairaudet voivat katkaista koiran elämän jo hyvin nuorena, pudottaen keski-ikää. Tilaston perusteella mahdolliset käytöshäiriöiset koirat lopetetaan verraten nuorena, keski-ikä ollessa vain 3 vuotta. Tilastosta voidaan myös nähdä se valitettava seikka, että 20 vuoden aika kuolleita koiria on merkitty kantaan ainoastaan vajaa 364 kappaletta, joista ilman kuolinsyysselitystä tai diagnosoitua sairautta on 74 koiraa. Tällä ajanjaksolla on rekisteröity kaikkineen 1976 koiraa. Tällöin johonkin sairauteen kuolleita pyreneittenmastiffeja on ajanjaksolla noin 14,7 %, joka keski-ikästään matalaikäisessä rodussa vaikuttaa aliarvioidulta luvulta.

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hengitystiesairaus	6 vuotta 3 kuukautta	1
Hermostollinen sairaus	2 vuotta 4 kuukautta	8
Iho- ja korvasairaudet	5 vuotta 5 kuukautta	7
Kasvainsairaudet, syöpä	7 vuotta 6 kuukautta	41
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	6 vuotta 2 kuukautta	20
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	7 vuotta 9 kuukautta	14
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	3 vuotta 0 kuukautta	8
Luusto- ja nivelsairaus	4 vuotta 7 kuukautta	66
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	5 vuotta 3 kuukautta	9
Muu sairaus, jota ei ole listalla	5 vuotta 8 kuukautta	17
Selkäsairaus	4 vuotta 11 kuukautta	4
Silmäsairaus	9 vuotta 2 kuukautta	1
Sisäeritysrauhasten sairaus	4 vuotta 11 kuukautta	4
Sydänsairaus	6 vuotta 5 kuukautta	26

Synnytysvaikeus	3 vuotta 0 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	3 vuotta 8 kuukautta	15
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	10 vuotta 8 kuukautta	59
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	4 vuotta 9 kuukautta	19
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	6 vuotta 4 kuukautta	44
Kaikki yhteensä	6 vuotta 5 kuukautta	364

4.3.4 LISÄÄNTYMINEN

Jalostustietojärjestelmän mukaan vuosien 2009–2020 pentuekoko on kasvanut 2009 vuoden 5,8 pennusta vuoden 2020 7,0 pentuun. Kaikkien vuosien keskimääräinen pentuekoko on 6,2. Pyreneittenmastiffilla ei lähtökohtaisesti ole sellaisia liioiteltuja piirteitä tai rakennevirheitä, jotka itsessään vaikuttaisivat lisääntymiseen. Urokset pystyvät astumaan ja nartut pystyvät synnyttämään. Jättitrotuna pennut ovat yleensä suhteessa pieniä, ja mikäli synnytys muuten sujuu ongelmitta, pennut syntyvät joskus jopa melko vauhdilla.

Pyreneittenmastiffinartuilla yleisesti kiima on kaksi kertaa vuodessa, mutta tavataan myös kerran vuodessa kiimaan tulevia yksilöitä. Pyreneittenmastiffeissa harvoin tavataan narttuja, jotka eivät anna uroksen astua oikeaan aikaan. Pyreneittenmastiffeilla on yksittäisesti tavattu ns. matalaa sukupuoliviettä, joka aiheuttaa astumisvaikeutta siten, ettei uros omaa tarpeeksi sukupuoliviettä. Yleisesti pyreneittenmastiffiuroksilla on kuitenkin hyvä libido, joskus jopa omistajien näkökulmasta liian korkea. Tämä saattaa näkyä yleisimmin urosten eturauhasen ärtymisenä ja tulehtumisena, jos laumassa on paljon eri aikaan kiimassa olevia narttuja ja korkean sukupuolivietin omaava uros.

Tiinehtymisvaikeuksia kerrotaan silloin tällöin olevan, mutta tutkittua tietoa syistä tai seurauksista ei ole. Yleisimmät synnytysongelmat liittyvät liian isoihin pentuihin, kohtuun kuolleisiin pentuihin, sekä synnytyksen keskeytymiseen polttoheikkouksien vuoksi. Näitä tavataan silloin tällöin, mutta tarkempia tietoja ei tästäkään ole saatavilla. Pyreneittenmastiffit lähtökohtaisesti hoitavat pentunsa hyvin, ja ovat rauhallisia ja tyyniä emiä. Pentukuolleisuutta esiintyy satunnaisesti ”ryppäissä”, eli samasta pentueesta kuolee useampi yksilö jo varhain. Kerättyä tietoa näiden syistä ei ole. Pyreneittenmastiffeilla synnynnäiset viat ja epämuodostumat ovat harvinaisia, satunnaisesti saattaa esiintyä kitalakihalkiota, vesipäätä ja kehitysmättömiä sisäelimiä, kuten keuhkoja.

4.3.5 SAIRAUKSILLE JA LISÄÄNTYMISONGELMILLE ALTISTAVAT ANATOMISET PIIRTEET

Pyreneittenmastiffin rotumääritelmässä kuvatut anatomiset piirteet eivät normaalisti altista lisääntymisongelmille. Jättikoko altistaa perinnöllisille luusto- ja nivelsairauksille. Massiivisemman ulkonäön haku liiallisiin piirteisiin asti altistaa mm. silmäsairauksille liian avonaisten luomien vuoksi sekä iho-ongelmille liian poimuttuneen nahkan ja epätyypillisen pitkän ja pehmeän karvan vuoksi.

4.3.6 YHTEENVETO RODUN KESKEISIMMISTÄ ONGELMISTA TERVEYDESSÄ JA LISÄÄNTYMISSÄ

Pyreneittenmastiffin suurimmat haasteet terveyden suhteen johtuvat nivelten kunnosta, nivelterveystiedon puutteellisuudesta, ja siitä, että pentueista ei yleensä saada suurinta osaa kuvattua nivelten osalta. Tämä siirtyy sukupolvissa eteenpäin, koska enimmäkseen kuvataan ainoastaan jalostuskoiria. Kapean geneettisen materiaalin ollessa käytössä, joudutaan ottamaan riskejä myös nivelterveyden suhteen, esimerkiksi käytettäessä ulkomaisia uroksia.

Pyreneittenmastiffien rakenteen virheet, kuten liian suora polvikulmaus, ovat iso tekijä esimerkiksi ristisideongelmissa. Silmäsauroksien osalta tutkittuja koiria on vähän, jos lainkaan, eikä kasvattajilla välttämättä ole edes tiedossa parin valinnassa silmäsauroksien perinnöllistä riskiä. Lisääntymisessä yleisesti ei ole tiedetysti suurempia haasteita, ja pentuekoon kasvu kertoo myös omalta osaltaan elinvoimaisuudesta.

4.4 ULKOMUOTO

4.4.1 ROTUMÄÄRITELMÄ

PYRENEITTENMASTIFFI(MASTIN DEL PIRINEO)Alkuperämaa: Espanja

KÄYTTÖTARKOITUS: Vartio- ja suojelukoira. Ennen pyreneittenmastiffeja käytettiin suojelemaan petoeläimiltä, etenkin susilta ja karhuilta. Nykyään rotu sopii erinomaisesti maatilojen ja ihmisten vartijaksi, sillä se on hyvin oppivainen.

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 2 pinseri ja snautserityyppiset, molossi-tyyppiset sekä sveitsinpaimenkoirat Alaryhmä 2 vuoristotyyppiset molossit. Käyttökoetulosta ei vaadita

YLEISVAIKUTELMA: Hyvin suurikokoinen, suorakaiteen muotoinen ja tasapainoinen. Erittäin sopusuhtainen, erityisen voimakas ja lihaksikas, vahvaluustoinen. Karvapeite on kohtalaisen pitkää. Mahtavasta koostaan huolimatta pyreneittenmastiffi ei saa vaikuttaa kömpelöltä eikä lymfaattiselta.

TÄRKEITÄ MITTASUhteita: Rakenteeltaan suorakaiteen muotoinen, kauttaaltaan sopusuhtainen ja tasapainoinen. Rungon pituus on hieman säkäkorkeutta suurempi. Kallon pituuden suhde kuonon pituuteen on 5:4. Kallon leveys on sama tai hieman suurempi kuin pituus. Säkäkorkeuden suhde rintakehän ympärysmittaanon suunnilleen 7: 10.

KÄYTTÄYTYMINEN /

LUONNE: Hyväntahtoinen, lempeä, ylväs ja erittäin älykäs, vieraita kohtaan peloton, kova ja aina perääntymätön. Ystävällinen toisille koirille, mutta tietoinen omasta voimastaan.

Joutuessaan tappeluun pyreneittenmastiffi on erittäin taitava ja osoittaa perineensä vuosisatojen takaiset käyttäytymismallit taistelussa susia vastaan. Haukku on matala ja syvä, ilme tarkkaavainen.

PÄÄ: Suuri, voimakas ja kohtalaisen pitkä. Kallon pituuden suhde kuonon pituuteen on 5 : 4. Kallon ja kuonon ylälinjat ovat hieman erisuuntaiset tai lähes yhdensuuntaiset. Ylhäältä katsottuna kallo ja kuono-osa muodostavat yhtenäisen pitkänomaisen kokonaisuuden, kuonontyven ja ohimoluiden leveydessä ei ole suurta eroa. Pää on sivulta katsottuna syvä, ei turpea.

KALLO-OSA: Leveä ja voimakas, sivusta katsottuna hieman kupera. Kallonleveys on sama tai hieman suurempi kuin pituus. Niskakyhmy on korostunut.

OTSAPENGER: Loiva, vain hieman korostunut, kuitenkin selvä.

KIRSU: Musta, kostea, suuri ja leveä.

KUONO-OSA: Sivusta katsottuna suora, ylhäältä katsottuna hieman kolmiomainen; tyvestä leveä ja vähitellen kirsua kohti kapeneva, ei kuitenkaan suippo.

HUULET: Ylähuuli peittää selvästi alahuulen olematta roikkuva. Alahuuli muodostaa suupielissä selvän poimun. Limakalvot ovat mustat.

HAMPAAT / PURENTA: Leikkaava purenta. Hampaat ovat valkoiset, voimakkaat ja terveet. Kulmahampaat ovat suuret, pitkät, terävät ja oikeassa asennossa lomittain; purenta on voimakas.

Poskihampaat ovat kookkaat ja voimakkaat, etuhampaat melko pienet ja välihampaat täysilukuiset. Kitalaki on musta ja sen harjanteet selvästi erottuvat.

SILMÄT: Pienet, mantelinmuotoiset ja pähkinäruskeat, mieluiten tummat. Ilme on tarkkaavainen, ylväs, miellyttävä ja älykäs, mutta erityisen kova tunkeilijoita kohtaan. Silmäluomet ovat mustapigmenttiset ja mieluiten tiiviit koiran ollessa tarkkaavainen. On tyypillistä, että rauhallisen koiran alaluomi roikkuu hieman paljastaen osan sidekalvoa.

KORVAT: Keskikokoiset, riippuvat, sileät, kolmion muotoiset ja silmälinjanyläpuolelle kiinnittyneet. Koiran ollessa rauhalliset korvat riippuvat poskenmyötäisesti, tarkkaavaisen koiran korvat eivät ole täysin poskenmyötäiset, vaan tyvestään noin kolmanneksen verran koholla. Korvia ei typistetä.

KAULA: Kartiomainen, leveä, voimakas, lihaksikas ja notkea. Nahka on paksu ja hieman löysä muodostaen kaksi selvää, mutta ei liian runsasta kaulanaluspuussia.

RUNKO: Suorakaiteen muotoinen, hyvin vahva ja roteva; erittäin voimakas, mutta joustava ja ketterä.

YLÄLINJA: Vaakasuora koiran seistessä sekä liikkuesssa.

SÄKÄ: Selvästi erottuva.

SELKÄ: Vahva ja lihaksikas.

LANNE: Pitkä, leveä ja voimakas, kupeita kohti kapeneva.

LANTIO: Leveä ja vahva. Viistous vaakatasoon nähden on noin 45. Lantio ja säkä ovat samalla korkeudella.

RINTAKEHÄ: Leveä, syvä, lihaksikas ja voimakas. Rintalastan kärki on erottuva. Kylkiluiden välit ovat suuret; kyljet ovat pyöristyneet, eivät litteät. Säkäkorkeudensuhde rintakehän ympärysmittaan on noin 7:10.

ALALINJA JA VATSA: Vatsaviiva on loivasti kohoava, kupeet syvät ja hyvin leveät.

HÄNTÄ: Tyvestään paksu ja keskikorkealle kiinnittynyt. Voimakas ja taipuisahäntä on runsaan, pitkän ja pehmeän karvan ansiosta näyttävän tuuhea. Koiranollessa rauhallinen häntä on suhteellisen alhaalla ulottuen vähintään kintereisiin asti. Kolmasosa kärjestä on aina kaartuva. Innostuneen tai liikkuvan koiran häntä nousee sapelin muotoisena hännänpää selvästi kiertyneenä. Häntä ei kuitenkaan koskaan saa olla täysin ympyräksi tai lantiota vasten kiertynyt.

RAAJAT: ETURAAJAT YLEISVAIKUTELMA: Eturaajat ovat täysin pystysuorat. Edestä katsottuna ne ovat suorat, yhdensuuntaiset, lihaksikkaat ja jänteikkäät. Kyynärvarsi on kolmekertaa välikämmenen pituinen. Luusto on voimakas.

LAVAT: Viistot, hyvin lihaksikkaat ja kyynärvarsia pitemmät. Lavan ja olkavarren välinen kulma on lähes 100.

OLKAVARRET: Hyvin voimakkaat.

KYYNÄRPÄÄT: Vahvat ja tiiviisti rintakehän myötäiset. Olkavarren ja kyynärvarren välinen kulma on noin 125.

KYYNÄRVARRET: Vankkaluustoiset, suorat ja vahvat.

RANTEET: Vahvat.

VÄLIKÄMMENET: Sivulta katsottuna vain hieman viistot, suoraan kyynärvarren jatkeena.

KÄPÄLÄT: Ns. kissankäpälät. Varpaat ovat tiiviisti yhdessä, voimakkaat, korkeat ja hyvin kaareutuneet. Kynnet ja päkiät ovat vahvat ja kestävät. Varpaiden väleissä on jonkin verran nahkaa ja ne ovat karvoittuneet.

TAKARAAJAT YLEISVAIKUTELMA: Takaraajat ovat voimakkaat, lihaksikkaat ja sivulta katsottuna sopivasti kulmautuneet, takaa ja sivulta katsottuna pystysuorat. Kintereet ovat yhdensuuntaiset. Oikea takaraajojen rakenne mahdollistaa vaivattomat, voimakkaat ja tyylikkää liikkeitä.

REIDET: Vahvat ja lihaksikkaat. Lonkan ja reiden välinen kulma on noin 100°.

POLVET: Reiden ja säären välinen kulma on noin 120°.

SÄÄRET: Pitkät, lihaksikkaat ja vahvaluustoiset.

KINTEREET: Kinnerkulma on avoin, noin 130°.

VÄLIJALAT: Selväpiirteiset. Jänneet ovat selvästi erottuvat. Takaraajoissa voi olla yksin- tai kaksinkertaiset kannukset, joiden poisto on sallittua. Kahdesta samanarvoisesta yksilöstä pidetään parempana sitä, jolla on kaksoiskannukset.

KÄPÄLÄT: Ns. kissankäpälät, hieman soikeat ja hieman etukäpäliä pitemmät.

LIIKKEET: Mieluisin liikuntamuoto on ravi, jonka tulee olla tasapainoista, voimakasta, tyylikästä ja yhdensuuntaista. Ei peitsaamista.

NAHKA: Joustava ja paksu, väritykseltään vaaleanpunainen, jossa tummempia pigmenttiläiskä. Kaikki limakalvot ovat mustat.

KARVAPEITE KARVA: Tiheää, paksua ja kohtalaisen pitkää. Karvan ihanteellinen keskipituusylälän keskellä on 6–9 cm; karva on pitempää selässä, kaulassa, vatsassa, olkavarsien ja säären takaosassa sekä hännän puuhkassa, jossa karva ei ole yhtä karheaa kuin muualla. Karva on laadultaan karheaa, ei villavaa.

VÄRI: Perusväri on valkoinen, jossa aina hyvin selvä maski. Joka puolella koiraa voi olla maskin värisiä, selvästi erottuvia epäsäännöllisiä laikkuja. Korvat ovat aina värittyneet. Kolmiväriset tai täysin yksiväriset yksilöt eivät ole toivottuja. Hännänpää ja raajat ovat aina valkoiset. Maski on selvästi erottuva, ja laikkujen reunat mieluiten selvärajaiset. Karvan tulee olla tyvestä mahdollisimman vaalea, mieluiten täysin valkoinen. Arvostetuimmat värit tärkeysjärjestyksessä ovat puhtaan tai lumenvalkoinen, jossa on keskiharmaita, voimakkaan kullankeltaisia, tummia, mustia, hopeanharmaita, vaaleanruskeita, hiekanvärisiä tai marmoroituja laikkuja. Punaiset laikut tai kellanvaalea perusväri eivät ole toivottuja.

KOKO SÄKÄKORKEUS: Ylärajaa ei ole määritelty. Samanarvoisista yksilöistä kookkaampi on aina arvostetumpi. Alaraja uroksilla on 77 cm ja nartuilla 72 cm, on kuitenkin toivottavaa, että ne ylittävät selvästi. Suositeltava säkäkorkeus on uroksilla yli 81 cm ja nartuilla yli 75 cm.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

VÄHÄISET VIRHEET:

- Hieman kyömy kuononselkä
- Tasapurenta tai jonkin välihampaan puuttuminen
- Muu kuin suora ja vakaa selkä-lantiolinja liikkeessä

- Hieman laineikas karvapeite, hieman yli 9 cm:n pituinen karva ylälinjan kohdalla
- Lievä arkuus.

VAKAVAT VIRHEET:

- Kevyt tai lymfaattinen yleisvaikutelma
- Suippo tai liian tylppä kuono
- Lievä alapurenta
- Useiden väli- tai kulmahampaiden puuttuminen, mikäli se ei johdu onnettomuudesta
- Etuhampaiden vähäinen epätasaisuus
- Typistetyt korvat
- Notkoselkä
- Voimakas takakorkeus
- Häntä, joka kaartuu selän päälle tai ei kaarru kärjestä tai josta puuttuu puuhka; typistetty häntä
- Muut kuin pystysuorat raajat
- Heikot välikämmenet, välijalat tai käpälät □ Pihtikinttuisuus liikkeessä tai seistessä
- Muut kuin yhdensuuntaiset liikkeet
- Hyvin laineikas tai kihara karvapeite, hieman alle 6 cm:n tai hieman yli 11 cm:n pituinen karva ylälinjan kohdalla
- Korvien puutteellinen väritys
- Tasapainoton luonne

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- Vihaisuus ja liiallinen arkuus
- Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen
- Pigmentin puuttuminen kirsussa ja limakalvoissa
- Halkinainen kirsu
- Voimakas yläpurenta, alapurenta
- karvapeitteen pituus ylälinjan kohdalla 4 cm tai vähemmän tai yli 13 cm
- Valkoisen värin puuttuminen, muun väriset kuin valkoiset raajat ja hännänpää
- Täysin valkoinen karvapeite, maskin puuttuminen
- Pohjaväristä epäselvästi erottuvat ja sekarotuisuuteen viittaavat laikut

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyntä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin. Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

Yllä olevassa pyreneittenmastiffin rotumääritelmässä edellytetään eturaajojen suoruutta ja takaraajojen voimakkuutta ja lihaksikkuutta ja mittasuhteiden tulisi olla suorakaiteen muotoinen. Tämän kaltaisella ihanteellisella rakenteella rakennettu pyreneittenmastiffi liikkuu tasapainoisesti ja yhdensuuntaisesti. Esimerkiksi vuoden 2017 näyttelyarvosteluissa (kokonaismäärä 378 kpl) tuomarit ovat sanallisesti huomauttaneet takaliikkeiden kapeudesta tai liikkeiden tehottomuudesta 25 kertaa. Vastaavasti etuliikkeiden poikkeamasta rotumääritelmään oli mainittu 17 kertaa. Myös vuosien 2014–2019 välisenä aikana pidetyissä jalostustarkastuksissa on huomautettu takaosan rakenteesta.

Rotumääritelmässä ei ole vaatimuksia, jotka altistavat rotua hyvinvointiongelmille eikä pyreneittenmastiffi kuulu tällä hetkellä liioiteltujen piirteiden huomioimisohjeiden (RKO) piiriin näyttelyissä.

4.4.2 NÄYTTELYT JA JALOSTUSTARKASTUKSET

Alla jalostustietojärjestelmään kirjatut näyttelytulokset vuosilta 2014–2019

2014							
	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Yhteensä	64% (247 tulosta)	28% (106 tulosta)	7% (25 tulosta)	1% (3 tulosta)	0% (1 tulosta)	1% (2 tulosta)	384 tulosta
2015							
	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Yhteensä	67% (240 tulosta)	24% (86 tulosta)	6% (22 tulosta)	1% (2 tulosta)	1% (4 tulosta)	2% (6 tulosta)	360 tulosta
2016							
	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Yhteensä	70% (295 tulosta)	22% (92 tulosta)	6% (24 tulosta)	1% (3 tulosta)	1% (3 tulosta)	0% (2 tulosta)	419 tulosta
2017							
	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Yhteensä	64% (242 tulosta)	24% (90 tulosta)	9% (33 tulosta)	2% (7 tulosta)	1% (5 tulosta)	0% (1 tulosta)	378 tulosta
2018							
	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Yhteensä	78% (187 tulosta)	18% (44 tulosta)	4% (9 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (1 tulosta)	0% (0 tulosta)	241 tulosta
2019							
	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Yhteensä	71% (202 tulosta)	21% (60 tulosta)	5% (14 tulosta)	2% (5 tulosta)	0% (1 tulosta)	1% (4 tulosta)	286 tulosta
Kaikki yhteensä	68% (1413 tulosta)	23% (478 tulosta)	6% (127 tulosta)	1% (20 tulosta)	1% (15 tulosta)	1% (15 tulosta)	2068 tulosta

Pienilukuisen rodun merkittävin tapahtuma on vuosittainen erikoisnäyttely, johon on tarkastelujakson (2014–2019) aikana osallistunut enimmillään liki 100 koiraa. Näyttelytoimikunnat ovat halunneet panostaa myös tuomareihin ja useassa erikoisnäyttelyssä on ollut tuomaroimassa rodun erikoistuomarit rodun kotimaasta Espanjasta.

Rodussa järjestetään 2 jalostustarkastusta vuosittain. Vuosien 2008–2013 jalostustarkastettiin 43 koiraa, vuosina 2015–2016 16 koiraa, 2017–2019 14 koiraa. Käytännössä kaikki koirat on hyväksytty jalostukseen joko täysin huomautuksetta tai pienin huomautuksin. Yleisin huomio on ollut takaosan rakenne tai luuston vahvuuden puuttuminen. Ulkomuodon ja rakenteen keskeisiä havaintoja ovat epäsuorat raajat, luisu lantio, liian riippuvat silmäluomet, pigmentin puutokset, liiallinen nahka ja värimerkkien puuttuminen.

4.4.3 ULKOMUOTO JA RODUN KÄYTTÖTARKOITUS

Pyreneittenmastiffin alkuperäinen käyttötarkoitus on ollut eläinlaumojen suojele petoja vastaan. Koiran rakenteen ja koon tulisi mahdollistaa tarvittaessa nopea ja ketterä liikkuminen sekä kamppailu

petoja vastaan. Koiran ravin tulee olla vaivatonta, joustavaa ja maatavoittavaa. Käyttötarkoituksen kannalta turkin oikea laatu (6–9 cm pitkää ja karheaa), riittävät kulmaukset edessä sekä takana sekä suorakaiteen muotoiset mittasuhteet ovat ulkomuodon kannalta olennaiset asiat. Rotumääritelmän mukaan pyreneittenmastiffin tulee antaa ulospäin rauhallinen ja vakaa olemus, joten arastelevat tai aggressiiviset yksilöt antavat ulkomuotoonsa vieraan vaikutelman ja niitä ei tulisi käyttää jalostukseen.

4.4.4 YHTEENVETO RODUN KESKEISIMMISTÄ ULKOMUOTO- JA RAKENNEONGELMISTA

Massiivisena rotuna pyreneittenmastiffin suurena haasteena on pitää raajarakenne, mittasuhteet (ihanteena suorakaide) ja karvapeite sellaisena, että se kykenisi työskentelemään ulkona karjan suojelijana mikä on rodun alkuperäinen käyttötarkoitus.

Rotumääritelmän mukaan karvapeitteen tulisi olla 6–9 cm pitää ja karheaa, ei villavaa ja pehmyttä, sillä pehmeä ja ohut karva takkuuntuu helposti, estää turkkia hengittämästä ja kuivumasta, joka altistaa ihotulehduksille. Karvapeitteen laatu ja karvan pituus tulisi ottaa huomioon jalostusvalinnoissa.

Ihannekokoinen pyreneittenmastiffi on uroksien osalta yli 77 cm korkea ja narttujen osalta yli 75 cm. Koolla on alkuperäisessä käyttötarkoituksessa merkitys, sillä laumanvartijan on oltava kokonsa puolesta massiivinen ja vakuuttava pystyäkseen tarjoamaan riittävän vastuksen laumaa uhkaavien petojen karkottamiseksi. Säilyttääkseen molossikoiran olemuksen, kokoon ja luuston vahvuuteen tulee kiinnittää huomiota niin jalostuksessa, kuin arvioitaessa koiran jalostuspotentiaalia.

Rotumääritelmä määrittelee pyreneittenmastiffin olemuksen vakaaksi ja rauhalliseksi ja tietoiseksi voimistaan ja koostaan. Luonteessa sallitaan pidättyväisyyttä mutta ei arkuutta tai aggressiivisuutta. Jos pyreneittenmastiffin luonne poikkeaa rotumääritelmästä, se vaikuttaa myös koiran ulkomuotoon ja olemukseen, sen vuoksi arat, ääniarat tai aggressiiviset yksilöt on jätettävä jalostuksen ulkopuolelle.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Pyreneittenmastiffin edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi oli 01.11.2014 – 31.12.2019.

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi 01.01.2001- 31.12.2006.

5.1 KÄYTETYIMPIEN JALOSTUSKOIRIEN TASO

Taulukot on haettu käyttäen syntymävuotta, aikavälin ollessa 2010–2019. Käytetyimmillä uroksilla on yhteensä 525 jälkeläistä (ensimmäinen polvi), joista on tutkittuja 173 (33 %). Lonkkien kohdalla tutkituista huonomman kuin A tai B tuloksen (sairaat) on saanut 94 kpl eli 54 %, joka on 4 % enemmän kuin rodun keskiarvo 50 % (2010–2018). Kynänivelten osalta 1 tai huonomman arvosanan on saanut 34 jälkeläistä (20 %), joka on 1 % enemmän kuin rodun keskiarvo. Käytetyimmistä uroksista valioita oli 13 ja tuontikoiria oli 3.

Käytetyimmistä nartuista valioita oli 5 kpl ja tuontikoiria 3 kpl, yhteensä niillä oli 337 pentua, joista tutkittuja oli 93 kpl (28 %). Narttujen jälkeläistilastossa sairaita oli lonkkien kohdalla 52 % mikä on 2 % huonompi kuin rodun keskiarvo 50 % (2010–2018 syntyneet). Kynänivelten kohdalla tutkittuja oli 92 kpl, joista sairaita 18 % mikä on prosenttien parempi kuin rodun keskiarvo 19 %.

Urosten jälkeläistilasto

20 käytetyimmän uroksen jälkeläismäärä toisessa polvessa on 580 kappaletta, jossa 50 % toisen polven jälkeläisistä muodostuu neljän ensimmäisen koiran jälkeläisistä, 275 kpl.

Uros	Synt. vuosi	Pennut				Lonkat					Kyynärnivelet		
		Pentueet	Yhteensä	Vuoden ai	Toisessa polvessa	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %
1 TARAN MASKIN JUNIOR NAVARRO	2010	7	53	0	79	24	15	45 %	62 %	24	6	45 %	25 %
2 MASTINERO FUN OF SNOW	2010	7	47	0	83	17	9	36 %	53 %	17	4	36 %	24 %
3 CHOCOLATE CUBANO CABAÑA DE OTAULA	2012	7	44	0	55	13	4	30 %	31 %	13	2	30 %	15 %
4 IIRISMAAN THEODOR	2010	5	41	0	58	18	9	44 %	50 %	18	3	44 %	17 %
5 KENDYSKYE EH HEH HEE	2016	3	38	14	0	3	2	8 % *		3	1	8 % *	
6 PYRRELANDIAN GORGEOUS GLADIATOR	2016	4	32	7	0	6	6	19 %	100 %	5	1	16 %	20 %
7 MONTY DE MORALET	2010	4	31	0	18	6	1	19 %	17 %	7	1	23 %	14 %
8 BINDLESTIFFS B'MARVELOUS	2011	5	29	0	10	12	8	41 %	67 %	12	0	41 %	0 %
9 TARAN MASKIN JODOCUS	2010	4	28	0	60	10	5	36 %	50 %	10	5	36 %	50 %
10 LAGRAN PERLA LEVANTADO	2013	2	28	0	35	14	6	50 %	43 %	14	1	50 %	7 %
11 MASTINERO MAXIM	2013	4	26	0	24	12	7	46 %	58 %	12	0	46 %	0 %
12 KUMPULAMMEN ELMERI	2010	3	21	0	23	10	8	48 %	80 %	10	3	48 %	30 %
13 GRAND MATADOR WESLEY	2011	2	17	0	52	6	4	35 %	67 %	6	1	35 %	17 %
14 MASTINERO JAMES	2012	2	16	0	48	9	4	56 %	44 %	9	3	56 %	33 %
15 MASTINERO HARRY	2011	1	14	14	0	0	0	0 % *		0	0	0 % *	
16 KENDYSKYE EMMÄ ALA	2016	2	14	6	0	4	3	29 %	75 %	4	2	29 %	50 %
17 GRAND MATADOR UVITO URBANUS	2010	2	12	0	34	7	2	58 %	29 %	7	1	58 %	14 %
18 MASTINERO PATRIK STAR	2016	2	12	0	1	2	1	17 %	50 %	2	0	17 %	0 %
19 XERION DE GASPALLEIRA	2016	1	11	0	0	0	0	0 % *		0	0	0 % *	
20 ZEILIO DE FONT ROJA	2018	1	11	11	0	0	0	0 % *		0	0	0 % *	

Narttujen jälkeläistilasto:

20 käytetyimmän nartun toisen polven jälkeläismäärä on 282 kpl. Näistä 50 % muodostuu 8 koiran jälkeläisistä, 151 kpl.

Narttu	Synt. vuosi	Pennut				Lonkat					Kyynärnivelet		
		Pentueet	Yhteensä	Vuoden ai	Toisessa polve	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu	Sairas	Tutkittu %	Sairas %
1 ROPELIKORVAN ALISA	2015	3	38	14	0	3	2	8 % *		3	1	8 % *	
2 MVA BEIBIBREEBEVERLY	2012	3	37	0	87	19	9	51 %	47 %	19	2	51 %	11 %
3 RICHARDS MATADOR ADA	2014	4	34	17	2	7	4	21 %	57 %	7	2	21 %	29 %
4 TARAN MASKIN MARILYN MONROE	2013	3	25	0	6	6	3	24 %	50 %	6	0	24 %	0 %
5 FI MVA IIRISMAAN TOSCANA	2010	2	19	0	39	12	6	63 %	50 %	12	4	63 %	33 %
6 FI MVA MASTINERO OPRI ODOTETTU	2015	2	16	0	0	7	5	44 %	71 %	6	1	38 %	17 %
7 ZELDA STAJNIA DZIECI WIATRU	2017	1	14	14	0	0	0	0 % *		0	0	0 % *	
8 MURTOI'S QUINTA	2012	3	14	0	43	9	3	64 %	33 %	9	0	64 %	0 %
9 MASTINERO OILI OMATOIMINEN	2015	2	14	0	17	6	1	43 %	17 %	6	1	43 %	17 %
10 LAGRAN PERLA HERRAMIENTA	2011	1	14	0	28	5	1	36 %	20 %	5	1	36 %	20 %
11 HEART GUARDIAN BEAUTIFUL BOMB	2015	2	13	4	0	0	0	0 % *		0	0	0 % *	
12 GRAND MATADOR ROLANDA	2010	2	12	0	10	4	3	33 %	75 %	4	2	33 %	50 %
13 SOY SOLAMENTE BALTICA BARONESA	2015	1	12	0	0	2	1	17 %	50 %	2	0	17 %	0 %
14 MASTINERO QUEEN ARIEL	2017	1	11	0	0	0	0	0 % *		0	0	0 % *	
15 SAKEROS UNELMA	2017	1	11	11	0	0	0	0 % *		0	0	0 % *	
16 AMIGOS LINDOS AMISTOSO ANGELICA	2011	2	11	0	4	2	2	18 %	100 %	2	0	18 %	0 %
17 GRAND MATADOR TIARA TIRANA	2010	2	11	0	0	5	3	45 %	60 %	5	1	45 %	20 %
18 KUONOHOVIN ALICIA	2012	1	11	0	38	1	1	9 % *		1	0	9 % *	
19 FARMLANDS RANCHDIAMOND	2013	2	10	0	8	5	1	50 %	20 %	5	0	50 %	0 %
20 ZAMIRA STAJNIA DZIECI WIATRU	2017	2	10	10	0	0	0	0 % *		0	0	0 % *	

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Tavoite

Käytetään mahdollisimman paljon eri koiria jalostukseen

Tavoite

Tavoitteena käyttää rodunomaisia koiria jalostukseen. Ei käytetä arkoja eikä aggressiivisia koiria jalostukseen.

Tavoite

Huomioidaan rodun alkuperäinen käyttööminaisuus jalostuksessa. Koirilla on kuitenkin vahtiviettä sekä ovat haukuherkkiä (ilmoittavat kaikesta liikkuvasta ympäristössä), eli eivät sovellu pelkäksi seurakoiraksi kerrostaloon ja rivitaloon. Kannustetaan käyttämään myös alkuperäiseen tarkoitukseen laumanvartijana, koska soveltuvat hyvin siihen tehtävään.

Tavoite

Käytetään terveitä koiria jalostukseen. Suositetaan pitkäikäisiä koiria (selvitys vanhempien ja isovanhempien iästä). Tervettä rakennetta suositetaan (PEVISA-tutkimukset), kuvautetaan myös selkä eikä suositeta liioiteltua ulkonäköä missään muodossa. Käytetään luonnollisesti lisääntyviä koiria. Uros osaa astua ilman auttamista.

Tavoite

Tavoitteena käytetään rotumääritelmää eikä suositeta liioiteltuja piirteitä (liian löysä nahka, liioiteltu turkin määrä jne.)

Toimenpide

Hankitaan jalostukseen myös niitä koiria, jotka eivät käy näyttelyissä. Pyreneittenmastiffit ry tiedottaa jalostusasioista ja koirarodusta esim. kotisivuillaan ja jäsenlehdessä.

Toimenpide

Huomioidaan jalostukseen käytettävien koirien luonne. Suositetaan luonnetestejä, MH-kuvausta ja kotiluonnekuvausta. Luonnetestin tulkintaa kehitetään paremmin ymmärrettäväksi.

Toimenpide

Valistetaan rodusta kiinnostuneita, millaisesta koirasta on kyse. Painotetaan koiran vartiointitaitumusta ja itsenäistä luonnetta, jotta koirat eivät joudu väärin koteihin.

Toimenpide

Seurataan koirien terveydentilaa PEVISAN lisäksi terveyskyselyillä, kartoitetaan kuolinsyitä OmaKoiraNetistä. Innostetaan myös ns. kotikoirien omistajia vastaamaan terveyskyselyihin ja kuvauttamaan koiransa. Tiedotetaan avoimesti rodussa esiintyvistä sairauksista ja vioista

Toimenpide

Koulutetaan tuomareita rodun tuntemukseen. Jaetaan lisää tietoa kasvattajille ja lisätään yhteistyötä kasvattajien välillä

Toteutus

Jalostuskoirien määrä ei ole lisääntynyt, sekä näyttelykännit että jalostustarkastukset ovat laskussa

Toteutus

Jalostukseen käytetyistä koirista esim. näyttelyssä luonteen takia hylätyn saaneita on 1 kpl. Testejä tehty edelleen vähän, eikä suurimmalla osalla jalostuskoirista ole testituloksia

Toteutus

Suurin osa koirista asuu haja-asutusalueella, ja työkäytön lisääntymisen ja kiinnostuksen vuoksi kasvattajatkin ovat melko tarkkoja koirien sijoituspaikoista

Toteutus

Edelleen kotikoiria kuvataan liian vähän. Kuvausprosentti on pysynyt lähes samana kuin aikaisemmalla jaksolla. Terveyskyselyitä ei aiemman jakson ajalta ole tehty

Toteutus

Tuomarikoulutuksia pidettiin aikajaksolla 2 kpl v.2019

Jalostusentavoiteohjelman kaudella 01.11.2014 – 31.12.2019 ei ole ollut yhtään yhdistelmää, jossa molemmat koirat olisivat täyttäneet kaikki JTO:n suositukset. Suurin osa puutteellisista suosituksista johtuu luonnetestien ja MH-kuvaustulosten puuttumisesta, tai näyttelykäyntien/jalostustarkastuksen puutteesta. PEVISAN takia hylättyjä koiria kaudella 8 % lonkkien takia ja osittain samoja koiria kynnärien takia 5 %.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1. JALOSTUKSEN TAVOITTEET

Jalostuspohja: Käytetään mahdollisimman monia koiria jalostukseen.

Käyttäytyminen ja luonne: Tavoitteena käyttää rodunomaisia koiria jalostukseen. Ei käytetä arkoja eikä aggressiivisia koiria.

Käyttööminaisuudet: Huomioidaan rodun alkuperäinen käyttööminaisuus jalostuksessa. Koirilla on vahtiviettä ja ne ovat haukuherkkiä. Koirat eivät sovellu kerros- tai rivitaloon. Rotujärjestö kannustaa ja pyrkii lisäämään pyreneittenmastiffin työkäyttöä.

Terveys ja lisääntyminen: Käytetään terveitä koiria jalostukseen ja suositetaan pitkäikäisiä koiria. Pyritään suosimaan tervettä rakennetta ja vaalimaan pyreneittenmastiffin oikeita mittasuhteita. Kuvautetaan myös selkä eikä suositeta liioiteltua ulkonäköä missään muodossa. Käytetään luonnollisesti lisääntyviä koiria - uros osaa astua ilman auttamista.

Ulkomuoto: Tavoitteena käyttää rotumääritelmän mukaisia koiria eikä suositeta liioiteltuja piirteitä unohtamatta molossimaista olemusta, suurta kokoa ja vahvaa luustoa. Ei käytetä epileptisiä koiria jalostukseen eikä yhdistetä esimerkiksi samaa silmänsairautta sairastavia koiria.

6.2. SUOSITUKSET JALOSTUSKOIRILLE JA YHDISTELMILLE

Pentueen molempien vanhempien on oltava lonkka- ja kyynärkuvattuja Suomen Kennelliiton hyväksymällä tavalla. Rekisteröinnin raja-arvona on lonkkaniveldysplasian aste D. Lonkkakuvausikä on vähintään 18 kk. Yhdistelmässä, jossa toisella on raja-arvo D toisen tulisi olla täysin terve (A). Kyynärnivellausunnon 1 saanutta koiraa ei suositella yhdistettävän muuhun kuin 0-arvon saaneeseen koiraan. 2-kyynäräisiä koiria ei suositella käytettävän jalostukseen. Lausuntojen tulee olla voimassa astutushetkellä. Nartun ikä ensimmäisellä astutuskerralla suositellaan olevan 24 kk. Nartulla ei suositella teetetävän yli 3 pentuetta. Yli 7-vuotiaasta narttua ei tulisi käyttää jalostukseen ilman eläinlääkärin todistusta. Jalostusyhdistelmissä pyritään mahdollisimman suureen monipuolisuuteen käyttämällä mahdollisimman monia koiria. Useampia uroksia käytetään jalostukseen tiedottamalla esimerkiksi jalostustarkastetuista uroksista näyttelyissä menestyneiden lisäksi.

Vahvasti sukusiittoisia yhdistelmiä ei tule tehdä. Jalostusyhdistelmien sukusiitosprosentti tulisi olla alle 3,125 % laskettuna 5 polven mukaan. Sukukatkeroin 0,9 neljällä polvella. Koiran jälkeläismäärä enintään 20 pentua (JTO-mallin mukainen suositus). Jalostukseen käytettävän koiran tulee olla palkittu vähintään kolme kertaa näyttelyssä maininnalla ERI/EH. Tulosten tulee olla kolmelta eri tuomarilta. Hyväksytty jalostustarkastus voi korvata näyttelytulokset. Koira on luonnetestattu, suorittanut MH-kuvauksen tai suorittanut käyttäytymisen jalostustarkastuksen. Mikäli koira toimii hyväksytysti tukitoiminnoissa ihmisten kanssa (esim. Kennelliiton kaverikoira, terapiakoira, vanhuskoira) voidaan luonneosio todeta hyväksytyksi. Muusta tukitoiminnasta tulee olla ko. toiminnon virallisen kurssinjärjestäjän todistus. Koirasta on lähetetty näyte MyDogDnata varten (monimuotoisuustestaus) ja annettu näyte Hannes Lohen tutkimusryhmälle. Jalostukseen aiottu koira on sydänultraäänitutkittu virallisella lausunnolla yli 1-vuotiaana.

6.3. ROTUJÄRJESTÖN TOIMENPITEET

- Rotujärjestö uusii vuoden 2021 aikana tuomarikoulutusmateriaalin ja jatkaa erikoiskoulutusten järjestämistä sekä pyrkii pitämään tuomarikoulutukset joka vuosi.
- Rotujärjestö järjestää vuosittain kaksi jalostustarkastusta alueellisesti etelä- ja pohjois-Suomen alueilla.
- Rotujärjestö pyrkii kannustamaan kasvattajia viemään kasvattiensa omistajille tietoa PEVISA-kuvausten tärkeydestä myös kotikoirien osalta.
- Rotujärjestö teettää yhteistyössä Petsofin kanssa laajamittaisen kyselyn pyreneittenmastiffien terveydestä, jalostuksesta sekä käyttäytymisestä. Kysely on saatavilla englanninkielisenä, joten rotujärjestö pyrkii saamaan kyselyyn myös muiden maiden tuloksia. Kyseessä on kattavin koskaan tehty kysely pyreneittenmastiffeilla.
- Rotujärjestö jatkaa näyttöiden ottamista Hannes Lohen geenitutkimusryhmälle vähintään kerran vuodessa jäsenille maksuttomasti.
- Rotujärjestö pyrkii tarjoamaan tapahtumissa myös monimuotoisuustestin näytteenottoa yhdistyksen jäsenille maksuttomasti.
- Rotujärjestö pyrkii analysoimaan ihanneprofiiliin Kennelliiton hyväksyttäväksi vuonna 2021, jonka jälkeen rotujärjestö pyrkii aloittamaan käyttäytymisen jalostustarkastuksien pidon.
- Jatketaan rodun työkäytön lisäämistä, tiedotetaan järjestön ja pentuvälityksen osalta työominaisuuksista näistä kiinnostuneille ihmisille.

6.4. UHAT JA MAHDOLLISUUDET SEKÄ VARAUTUMINEN ONGELMIIN

Jalostuksen suurimpina ongelmina ovat ääripäät. Käytetään liikaa samoja koiria jalostukseen ja suorastaan pyritään jälkeläisrajoituksen 30 yksilön jälkeläismäärään. Uhkana tässä on, että samat koirat lisääntyvät liikaa. Mahdollisesti koetaan, että yhden pentueen sijaan tulisi "täyttää" jälkeläismäärä. Pahimmassa tapauksessa 30 yksilön määrää tavoitellaan jopa uusintayhdistelmillä siten, että saman yhdistelmän molemmat koirat tavoittavat rajan, tai jopa ylittävät sen. Ihannoidaan nallemaista löntystävää koiraa, joka sopii seurakoiraksi, vaikka kerrostaloon. Toisessa ääripäässä luonnetta halutaan viedä aggressiiviseen ja suvaitsemattomaan suuntaan, halutaan ns. "tiukempaa" vahtia. Tässä on uhkana menettävää pyreneittenmastiffin rotumääritelmässä kuvailtu ihmisystävällinen, itsevarma ja rauhallinen karjan suojelija. Yllä olevaan ongelmaan voidaan rotujärjestönä varautua tarkkailemalla jälkeläisrajoituksen käyttöä ja olla valmiina muuttamaan yksilöiden jälkeläiskäytön rajoituksia.

Tulevaisuudessa koiria täytyy saada houkutelua terveystutkimuksiin aiempaa enemmän. Uhkana on, että rotujärjestö ja kasvattajat eivät saa tarpeellisen laajaa kuvaa rodun PEVISA-sääntöjen sisältämistä terveystuloksista. Tulevaisuudessa ei tule riittämään pääasiallisesti jalostuskoirien kuvaaminen, vaan koirien sukulaisista tarvitaan myös huomattavasti enemmän nivelterveystietoja.

Kasvattajat ovat avainasemassa omien kasvattienomistajiensa aktivoimisessa terveystutkimuksiin. Rotujärjestö pyrkii kiinnittämään huomiota kasvattajien kiinnostukseen terveystutkia koiria.

Pyreneittenmastiffi on lukumäärältään melko harvalukuinen rotu, jolla oikeata rodun asiantuntemusta yli rotumääritelmän on hyvin vähän sekä Suomessa, että ulkomailla. Pyreneittenmastiffi on rotuna erittäin heterogeeninen, jolla on esimerkiksi monia mahdollisia karvanpituuksia sekä värejä. Yleisolemukseltaankin rotumääritelmään mahtuu monenlaista koiraa. Tämän vuoksi rodun kouluttaminen uusille tuomareille, kasvattajille ja harrastajille on haasteellista.

Rotujärjestö pyrkii lisäämään rotutietoutta esimerkiksi uusimalla koulutusmateriaalinsa ja etsimällä koulutuksiin myös rotumääritelmän mukaan hylkääviä virheitä omaavia koiria, jotta koulutettavat saavat realistisen kuvan rodusta. Koulutuksissa koiramateriaalin tulisi olla mahdollisimman rotua kuvaavaa, eli useita erityyppisiä koiria.

6.5. TOIMINTASUUNNITELMA JA TAVOITEOHJELMAN SEURANTA

Pyreneittenmastiffit ry:n hallitus tekee vuosittaisen toimintasuunnitelman, joka hyväksytään vuosikokouksessa. Yhdistys tiedottaa rotuun ja sen jalostukseen liittyvistä asioista lehdessään ja internetissä. Internet-sivuja kehitetään jatkuvasti ja niitä pyritään hyödyntämään tehokkaammin tietojen keräämisessä. Yhdistyksellä on tekeillä jäsenille oma Portaali, jota voidaan tulevaisuudessa hyödyntää tiedonjaossa. Jalostustarkastuksia järjestetään vuosittain. Joka vuosi järjestetään erikoisnäyttely, jossa tarjotaan Hannes Lohen geeniryhmälle lähetettävät maksuttomat verinäytteet sekä monimuotoisuuskartoituksen viralliset poskisolunäytteet.

Tuomarikoulutusta järjestetään vuosittain maailmanlaajuisen terveystilanteen niin salliessa. JTO:sta ja PEVISasta tiedotetaan aiempaa tehokkaammin sekä pyritään siihen, että kasvattajat ymmärtävät näiden tärkeyden ja noudattavat jalostussuosituksia.

Tavoiteohjelman toteutumista seurataan ja tietoutta JTO:sta ja sen tärkeydestä pyritään kasvattamaan mm. järjestämällä koulutuksia, jalostustarkastuksia sekä erikoisnäyttelyitä. Terveystietoa kerätään lisää tietoa ja jäseniä pyritään tiedottamaan Pystiffi -lehden artikkeleilla sekä sosiaalisen median ja nettisivujen työkaluilla.

7. LÄHTEET

- 1 Kennelliiton jalostustietojärjestelmä
- 2 Kennelliiton verkkosivut
- 3 Katariina Mäki
- 4 Wikipedia
- 5 CMPE, Espanjan rotujärjestön nettisivut
- 6 Pyreneittenmastiffien rotumääritelmä
- 7 Pyreneittenmastiffien värit: Heli Urpo

8. LIITTEET

- Liite 1 Rotumääritelmän tulkinta
- Liite 2 Väriogenetiikka